

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Analýza účetního systému a hospodaření ve firmě
ZAT a.s.

The analysis of the accounting system and economy of
the company ZAT a.s.

Tereza Topičová

Plzeň 2012

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Tereza TOPIČOVÁ
Osobní číslo: K09B0494P
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika a management
Název tématu: Analýza účetního systému a hospodaření ve firmě ZAT, a.s.
Zadávající katedra: Katedra financí a účetnictví

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Objasněte specifika v účetnictví akciové společnosti.
2. Představte vybranou společnost.
3. Proveďte rozbor finanční a majetkové struktury.
4. Formulujte závěry a doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 60 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- BUCHTOVÁ, J. *Účetnictví pro podnikatele*. Ostrava: Mirago, 2004. ISBN 80-86617-18-1
- KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví: světový koncept*. Praha: Polygon, 2003. ISBN 80-7273-090-8
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3308-1

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jitka Zborková

Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 4. května 2012

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 30. listopadu 2011

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Analýza účetního systému a hospodaření ve firmě ZAT a.s.“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 4.5.2012

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Jitce Zborkové, za odborné rady a připomínky, které mi pomáhaly při zpracování této bakalářské práce. Zejména pak za nové nápady a za čas strávený na konzultacích.

Obsah

Úvod	6
1 Kapitálové společnosti	7
1.1 Společnost s ručením omezeným.....	8
1.2 Akciová společnost.....	9
2 Účetní systém v České republice	11
2.1 Legislativní úprava účetnictví v České republice.....	12
2.2 Funkce účetnictví.....	13
2.3 Sestavování účetních výkazů.....	14
2.3 Specifika účtování v kapitálových společnostech.....	15
3 Finanční a majetková analýza	17
3.1 Uživatelé finanční analýzy.....	17
3.2 Zdroje informací finanční a majetkové analýzy.....	19
3.3 Základní metody finanční a majetkové analýzy.....	20
3.3.1 Horizontální analýza.....	21
3.3.2 Vertikální analýza.....	22
3.3.3 Poměrové ukazatele.....	22
4 Představení společnosti ZAT a.s.	28
5 Analýza účetního systému společnosti ZAT a.s.	30
6 Rozbor finanční a majetkové struktury společnosti ZAT a.s.	32
6.1 Majetková analýza společnosti.....	32
6.1.1 Dlouhodobý majetek.....	33
6.1.2 Oběžná aktiva.....	34
6.1.3 Časové rozlišení.....	35
6.2 Rozbor finanční struktury společnosti ZAT a.s.....	35
6.2.1 Vlastní kapitál.....	36
6.2.2 Cizí zdroje.....	38
6.2.3 Časové rozlišení.....	39
6.3 Finanční analýza společnosti ZAT a.s.....	39
6.3.1 Analýza rentability.....	39
6.3.2 Analýza aktivity.....	41
6.3.3 Analýza likvidity.....	43
6.3.4 Analýza zadluženosti.....	44
6.4 Hodnocení a doporučení pro společnost ZAT a.s.....	47
Závěr	49
7 Seznam tabulek	51
8 Seznam obrázků	52
9 Seznam použitých zkratk	53
10 Seznam použité literatury	54
11 Seznam příloh	55

Úvod

Základní jednotkou správně fungujícího hospodářství státu jsou prosperující podnikatelské subjekty. V České republice je prvotně členíme na fyzické a právnické osoby. Ačkoliv se v běžném životě častěji setkáváme s podnikáním fyzických osob, jedná se většinou o menší podnikatelské subjekty, které nejsou v očích veřejnosti tak významné jako větší kapitálové společnosti. Kapitálové společnosti se dělí na akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Základními charakteristickými znaky jmenovaných společností se zabývá první kapitola této bakalářské práce.

Pro každou společnost je velice důležité, aby znala svou majetkovou a finanční strukturu, protože na základě těchto informací se může společnost dále rozvíjet a využívat efektivně svůj majetek. Z tohoto důvodu je práce převážně zaměřena právě na finanční a majetkovou strukturu.

Cílem bakalářské práce je analýza účetního systému a provedení finanční a majetkové analýzy v konkrétním podniku – ZAT a.s.. V první kapitole jsou popsány základní charakteristiky kapitálových společností, kdy v úvodu jsou zmíněny obecné rysy kapitálových společností a až poté jsou popsány specifické charakteristiky akciové společnosti i společnosti s ručením omezeným.

Obchodní společnosti mají povinnost vést účetnictví, a proto se další kapitola zabývá účetním systémem v České republice. Účetnictví je ve všech vyspělých zemích legislativně upraveno, a proto i zde je zmíněn systém právní úpravy účetnictví v naší republice. Dále jsou rozebrány základní funkce účetnictví a základní informace o sestavování účetních výkazů.

Poslední teoretická kapitola se zabývá finanční a majetkovou analýzou, kde jsou uvedeny základní principy a postupy při provádění těchto analýz, které jsou využity v následující části práce. Celá práce je směřována k provedení finanční a majetkové analýzy společnosti ZAT a.s., která by měla poukázat na silné i slabé stránky společnosti. Analýzu budeme provádět s využitím údajů z rozvahy a z výkazu zisku a ztráty za posledních pět let (tzn. 2006 – 2010). Finanční a majetkovou strukturu budeme popisovat na základě výsledků z horizontální a vertikální analýzy rozvahy a z výsledků jednotlivých poměrových ukazatelů.

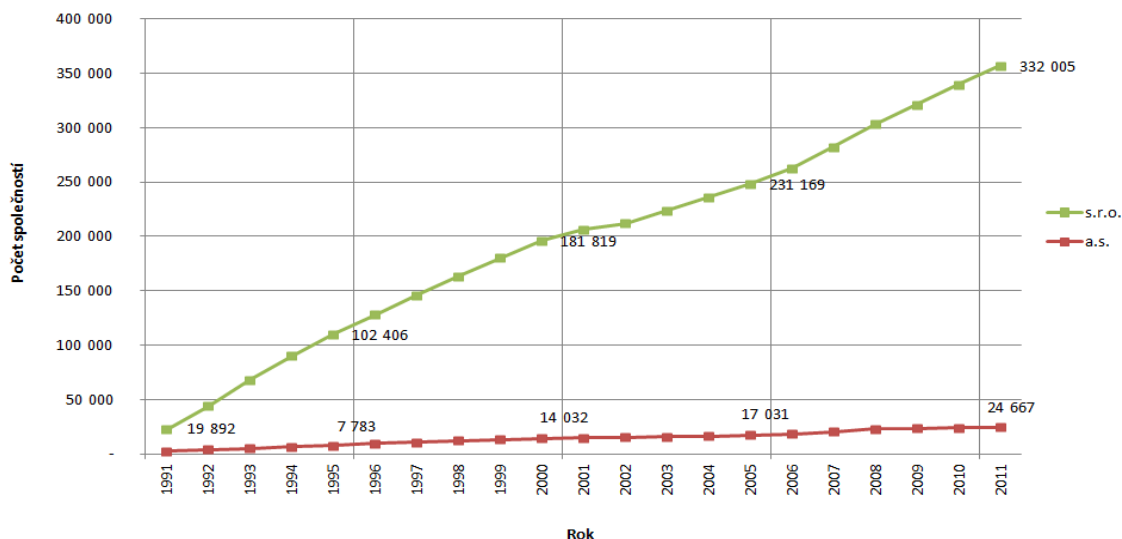
Na závěr práce jsou shrnuty důležité poznatky z celé finanční a majetkové analýzy a jsou zde zároveň navržena řešení pro zlepšení ekonomické situace společnosti.

1 Kapitálové společnosti

V České republice řadíme mezi kapitálové společnosti akciovou společnost a společnost s ručením omezením. Kapitálové společnosti mají několik společných charakteristik. Jednou z nich je kapitálová účast společníků, to znamená, že společníci pouze vloží určitou výši vkladu, ale už se nemusí účastnit řízení společnosti. Dalším charakteristickým znakem je ručení za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu. (Synek, 1999) Obě společnosti mají samozřejmě povinnost zápisu do obchodního rejstříku (dále jen OR). Dnem zápisu do OR vzniká společnost jako taková. Rejstříkový soud povolí zápis pouze v případě, kdy je prokázáno, že se řádně konala ustavující valná hromada, byla upsána celá výše základního kapitálu, byly schváleny stanovy společnosti, pokud byli zvoleni všichni členové dozorčí rady a představenstva a další skutečnosti, které uvádí Obchodní zákoník. (Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník)

Z údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) vyplývá, že počet kapitálových společností roste každým rokem. V roce 1991 bylo pouze 2 605 akciových společností a za dvacet let (tzn. v roce 2011) jich už existovalo 24 667. To znamená, že počet akciových společností vzrostl za dvacet let téměř desetinásobně. U společností s ručením omezeným byl nárůst jejich počtu ještě markantnější. Zatímco v roce 1991 jich bylo pouze 19 892, o dvacet let později jejich počet dosahoval 332 005, což znamená nárůst dokonce více než šestnáctinásobně.

Obr. č. 1: Vývoj počtu kapitálových společností v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ, 2012

1.1 Společnost s ručením omezeným

Jak již bylo výše uvedeno, tato společnost se řadí mezi kapitálové společnosti. Není však čistou kapitálovou společností, protože obsahuje některé prvky osobních společností (např. částečné osobní ručení společníků). Vzhledem k tomu, že patří do této skupiny společností, je zřejmé, že společnost má povinnost vytvářet základní kapitál. V České republice je minimální hranice základního kapitálu stanovena na 200.000 Kč (základní kapitál musí být v této výši zachován během celé existence společnosti). Tuto částku tvoří peněžní i nepeněžní vklady společníků. Je zde však podmínka, že minimální výše individuálního vkladu musí být alespoň 20.000 Kč. (Novotný, 2007)

Společnost s ručením omezeným může založit právnická i fyzická osoba. Platí však, že pokud je společnost s ručením omezeným založena pouze jedním společníkem, pak nemůže být zároveň jediným společníkem nebo zakladatelem v jiné společnosti s ručením omezeným. Dále platí, že jedna fyzická osoba může být jediným společníkem nejvýše ve třech společnostech s ručením omezeným.

Při založení společnosti s ručením omezeným je povinné sepsání společenské smlouvy (popř. zakladatelské listiny - v případě založení pouze jedním společníkem). **Společenská smlouva i zakladatelská listina** musí mít formu notářského zápisu. Ve společenské smlouvě musí být uvedeno například: obchodní firma (název, pod kterým je společnost uvedena v obchodním rejstříku, přičemž musí obsahovat označení „společnost s ručením omezeným“ nebo zkratku s.r.o.), sídlo, předmět podnikání, určení společníků a zároveň výši jejich obchodních podílů a další náležitosti, které jsou uvedeny v Obchodním zákoníku v § 110. (Srpková, 2010)

Nejvyšší orgánem ve společnosti s ručením omezeným je **valná hromada**. Její první úkol je ještě před vznikem společnosti, kdy schvaluje veškeré jednání učiněná jménem společnosti. Po zápisu společnosti do obchodního rejstříku schvaluje účetní závěrku (řádnou, mimořádnou,...), rozděluje zisk a rozhoduje o úhradě ztráty, schvaluje změny ve společenské smlouvě. Valná hromada má právo jmenovat jednatele a přidělovat jim ohodnocení nebo vyloučit společníka.

Statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným je **jednatel** (popř. jednatelé), který je fyzickou osobou. Jednatel může jednat za společnost ve všech právních úkonech jejím jménem. Jednatelem se nerozumí zástupce společnosti, ale zástupce

jejího jednání. Pokud se jednatel zúčastní nějakého jednání, pak se toto jednání považuje za jednání celé společnosti. Mezi hlavní povinnosti jednatele bychom mohli zařadit skutečnost, že musí jednat v souladu se zájmy společnosti, musí dodržovat zákaz konkurence a samozřejmě je jeho povinností mlčenlivost o důvěrných interních záležitostech. Obchodní zákoník vymezuje další povinnosti jednatele, mezi ně patří zajištění řádného vedení účetnictví, podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku (např. pokud se společnost rozhodne o zvýšení či snížení základního kapitálu), svolávání valné hromady a další.

Posledním orgánem ve společnosti s ručením omezeným je **dozorčí rada**, která představuje **kontrolní orgán**. V obchodním zákoníku jsou uvedeny činnosti, které dozorčí rada provádí (např. dohlížet na činnosti jednatelů, kontroluje údaje uvedené v účetních knihách, kontroluje účetní závěrku, atd.). Tento rozsah, který je uveden v obchodním zákoníku může rozšířit společenská smlouva (popř. zakladatelská listina), ale nesmí ho rozšířit na úkor jiného orgánu. Dozorčí rada musí mít alespoň tři členy. (Srpková, 2010)

1.2 Akciová společnost

Akciová společnost může být založena jedním zakladatelem, v případě právnické osoby, v ostatních případech dvěma a více zakladateli. Pokud je akciová společnost založena jedním zakladatelem (právnickou osobou), pak zakladatel musí sepsat zakladatelskou listinu ve formě notářského zápisu. V případě založení společnosti dvěma či více zakladateli jsou tito zakladatelé povinni sepsat zakladatelskou smlouvu ve formě notářského zápisu. Zakladatelská smlouva musí obsahovat obchodní firmu a sídlo společnosti, předmět podnikání, navrhovaný základní kapitál, údaje o akcích a další. Je vhodné podotknout, že podle Zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku sice není možné založit akciovou společnost jednou fyzickou osobou, avšak není zakázáno držení akcií v rukou jedné fyzické osoby.

Pokud je společnost založena s veřejnou nabídkou akcií, její základní kapitál musí činit minimálně 20.000.000 Kč (pokud zákon nestanoví jinak). Jestliže je založena bez veřejné nabídky akcií, pak základní kapitál této společnosti musí být minimálně 2.000.000 Kč.

Společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku. Rejstříkový soud povolí zápis pouze v případě, kdy je prokázáno, že se řádně konala ustavující valná hromada, byla upsána celá výše základního kapitálu, byly schváleny stanovy společnosti, pokud byli zvoleni všichni členové dozorčí rady a představenstva a další náležitosti, které jsou uvedeny v Obchodním zákoníku. (Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník)

Nejvyšším orgánem v akciové společnosti je **valná hromada**. Její členové jsou akcionáři, kteří se jí účastní nebo jsou v zastoupení. Osoba, která zastupuje akcionáře, musí mít písemnou plnou moc, ze které musí být patrné, zda je tato osoba oprávněná zastupovat pouze na jedné valné hromadě, či na více v určitém časovém období. Valná hromada se koná minimálně jednou za rok a svolává ji představenstvo. Představenstvo rozešle pozvánky každému akcionáři na jeho adresu sídla nebo bydliště (v případě akcie na jméno), a to nejpozději 30 dnů před jejím konáním. Valná hromada je schopná usnášet se, pokud jsou přítomni akcionáři (nebo jejich zmocněnci), jejichž souhrn jmenovitých hodnot akcií převyšuje 30% základního kapitálu dané společnosti. Pokud valná hromada nespĺňuje tento požadavek, představenstvo musí svolat náhradní valnou hromadu v jiném termínu. Valná hromada musí zvolit svého předsedu, zapisovatele, osoby pověřené sčítáním hlasů a dva ověřovatele zápisu. Pokud není ještě zvolen předseda, řídí ji člen představenstva. V případě, že v akciové společnosti je pouze jeden akcionář, se valná hromada nekoná (tento akcionář vykonává působnost valné hromady).

V České republice je valná hromada oprávněná volit další dva orgány společnosti – představenstvo a dozorčí radu. **Představenstvo** je statutárním orgánem společnosti. Pokud není ve stanovách uvedeno jinak, tak každý člen představenstva je oprávněn vystupovat jménem společnosti. Úkolem představenstva je řízení činností společnosti. Je odpovědné za správné vedení účetnictví, předkládá valné hromadě ke schválení účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty. Představenstvo musí tvořit alespoň tři osoby, kteří si následně zvolí svého předsedu. **Dozorčí rada** představuje nejvyšší kontrolní orgán, který kontroluje činnosti představenstva a podnikatelskou činnost ve společnosti. Dozorčí rada musí mít stejně jako představenstvo tři členy, kteří si zvolí svého předsedu. Členové dozorčí rady nemohou být zároveň členové představenstva anebo jiných orgánů, které mohou jménem společnosti jednat. (Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník)

2 Účetní systém v České republice

Účetní systém v České republice byl radikálně změněn v 90. letech, kdy se česká ekonomika transformovala na tržní. V této době začal vývoj účetnictví především zdokonalováním jeho obsahové a metodické stránky, které vyústilo v nové funkce a úkoly účetnictví. Tato reforma probíhala podle vzoru západních zemí, kde byly tyto funkce a úkoly dlouhodobě prověřeny tržní ekonomikou. Hlavním cílem tohoto nového účetnictví bylo věrně zobrazit ekonomickou situaci podniku a umožnit národní a mezinárodní srovnání informací, které vycházely z účetnictví. Tímto vznikl vlastní národní účetní systém, který vešel v platnost 1.1.1993. Dá se říci, že tento účetní systém funguje v České republice dodnes, avšak s určitými úpravami a novelami. Jeho základní funkcí je podávat pravdivé informace o ekonomické vyspělosti podniku, o majetkové a finanční situaci podniku, o výsledku hospodaření a v neposlední řadě o tom, jak vrcholový management je schopný reagovat na případné změny v podniku.

Ke dni 1.1.2004 byla provedena novela zákona o účetnictví, kde byla přesně definována účetní pravidla pro všechny subjekty, které jsou povinni vést účetnictví. Dále tato novela zrušila jednoduché účetnictví, které bylo nahrazeno daňovou evidencí. Tato změna se prováděla po vzoru Evropské unie, která odděluje účetnictví od daní. (Sedláček, 2005) Před novelou zákona v roce 2004 existovaly dva typy účetní soustavy. Tyto dva typy se lišily v pohledu na měření zisku a ztráty. Jeden byl založen na akruální bázi a druhý na bázi peněžních toků.

a) Akruální báze

Účetnictví založené na této bázi se nazývá akruální účetnictví, v terminologii České republiky je nazváno účetnictvím (dříve podvojně účetnictví). Jestliže je v účetnictví použita akruální báze, pak to znamená, že zisk a ztráta se měří jako rozdíl výnosů a nákladů. Tudíž se nehledí na to, zda byla provedena úhrada ve formě peněžních prostředků. To znamená, že výnosové a nákladové operace se vyskytnou v účetnictví ve chvíli, kdy proběhly a nehledí se na to, jestli došlo zároveň k odpovídajícímu pohybu peněžních prostředků.

b) Báze peněžních toků

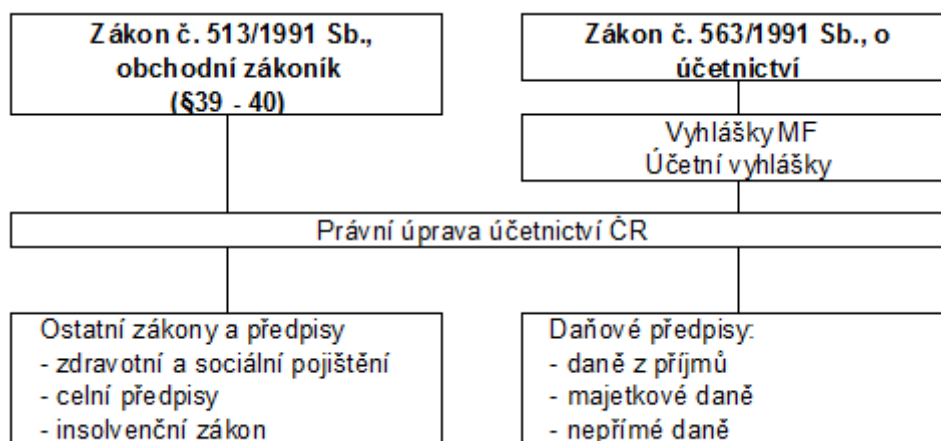
Báze peněžních toků se liší od akruální báze právě v tom, že se účetní operace zaznamená až tehdy, kdy dojde k odpovídajícímu pohybu peněžních prostředků

(tzn. neúčtuje se k datu skutečné události, ale až po jejím zaplacení). Do 31.12.2003 bylo účetnictví založené na bázi peněžních toků nazýváno jako jednoduché účetnictví. Ke dni 1.1.2004 bylo účetnictví České republiky novelizováno a v této novele se jednoduché účetnictví zrušilo (zůstalo pouze účetnictví - dříve označováno jako podvojně). Jeho zrušení však neznamená, že by zaniklo i prakticky. Dnes se toto jednoduché účetnictví používá pro evidenci ekonomických informací pro daňovou evidenci. (Landa, 2006)

2.1 Legislativní úprava účetnictví v České republice

V České republice se účetnictví řídí podle Zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, souborem vyhlášek Ministerstva financí ČR a Českými účetními standardy. (Kovanicová, 2006) Dalším zákonem, kde bychom našli informace o účetnictví je Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který však upravuje pouze povinnosti týkající se účetní závěrky a výroční zprávy. Celý tento systém právní úpravy účetnictví v České republice znázorňuje následující obrázek.

Obr. č. 2: Systém právní úpravy účetnictví v ČR

Zdroj: Sedláček, 2005, str. 22

Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů popisuje obecné náležitosti a povinnosti při vedení účetnictví. Například stanoví kdo je účetní jednotkou, předmět účetnictví, účetní období, povinnosti při vedení účetnictví, náležitosti účetních dokladů, způsoby oceňování majetku a závazků a další.

Obecně lze říci, že za účetní jednotku se považuje subjekt, který vede účetnictví. Zákon o účetnictví tyto účetní jednotky více konkretizuje. Uvádí například, že za účetní jednotky se považují právnické osoby se sídlem na území České republiky, organizační složky státu, zahraniční osoby (pokud na území České republiky podnikají nebo provádějí jinou činnost dle zvláštních právních předpisů) a fyzické osoby za stanovených podmínek. (Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů).

2.2 *Funkce účetnictví*

Účetnictví má několik funkcí - nejdůležitější je **informační funkce**. Jak vyplývá z názvu, informuje externí i interní uživatele o situaci v podniku. Mezi interní uživatele řadíme manažery podniku a mezi externí uživatele řadíme všechny ostatní (nejvýznamnějšími jsou investoři, vlastníci, dodavatelé a další). Investoři se zajímají o informace z účetnictví, aby zjistili, jaké riziko obsahují jejich investice. Vlastníci sledují, jak se jim zhodnocují prostředky, které vložili do podniku. Dodavatelé se o podnik zajímají, protože chtějí vědět, jestli jim budou splaceny všechny dodávky v celé výši a v dohodnutém termínu. (Kovanicová, 2006) Další je **registrační funkce**, která souvisí se zaznamenáváním každého ekonomického jevu v podniku. Třetí funkce je **dokumentační**, která zachycuje dění v podniku v minulosti. Dokumentační funkce účetnictví se využívá především při vedení sporů a pro vyměření daňové povinnosti. Čtvrtou funkcí je **dispoziční funkce**. Tuto funkci účetnictví lze vysvětlit jako poskytování podkladů manažerům, kterým slouží pro efektivní vedení a řízení společnosti. Poslední funkcí je **kontrolní funkce**, která zajišťuje kontrolu správného vedení účetnictví a dále kontrolu hospodaření podniku. (Sedláček, 2005) Kovanicová uvádí nepatrně odlišné členění, kde například rozděluje dokumentační funkci do dvou funkcí (účetnictví podle této literatury slouží jako důkaz při vedení sporů a druhou funkcí je, že účetnictví je základem pro vyměření daňové povinnosti). (Kovanicová, 2006) Je patrné, že tito dva autoři se liší pouze ve formálním rozčlenění jednotlivých funkcí, ale obsahová stránka zůstává neměnná.

2.3 Sestavování účetních výkazů

Každá účetní jednotka je povinna na konci účetního období sestavit účetní závěrku. Do účetní závěrky podniku řadíme tři základní finanční výkazy: rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu. V příloze musí mít výkaz cash flow (přehled o peněžních tocích) a přehled o změnách vlastního kapitálu účetní jednotky, které splní dvě kritéria, která jsou uvedena v zákoně o účetnictví. Účetní jednotka musí za dané účetní období a bezprostředně předcházející období mít aktiva ve výši minimálně 40 mil. Kč a obrat 80 mil. Kč. Výkazy se sestavují buď ve zkráceném nebo v plném rozsahu. Výkazy ve zkráceném rozsahu mohou sestavovat všechny účetní jednotky, kromě těch, které mají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Další výjimku tvoří akciové společnosti, které musejí mít výkazy vždy v plném rozsahu. (Kovanicová, 2006)

V zákoně o účetnictví nalezneme tři druhy účetních uzávěrek: řádná, mimořádná a mezitímní účetní závěrka.

Řádná účetní závěrka

Řádná účetní závěrka se sestavuje k poslednímu dni běžného účetního období, to znamená, že se sestavuje jednou ročně. (Ryneš, 2011) Ve většině podniků se účetní období shoduje s kalendářním rokem. Existují ovšem i podniky, u kterých by tato shoda nebyla vhodná. Jedná se především o podniky se specifickou sezónní činností - např. zemědělské podniky, lyžařská střediska, rekreační střediska se zaměřením na letní či zimní období a některé další. V těchto případech se účetní období shoduje s hospodářským rokem, kdy si účetní jednotka sama stanoví začátek účetního období. I zde je však zachována povinnost v délce trvání účetního období (tzn. 12 po sobě jdoucích měsíců).

Mimořádná účetní závěrka

Mimořádná účetní závěrka se sestavuje ve všech ostatních případech, které blíže upravuje Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se například o situaci, kdy společnost vstupuje do likvidace nebo již přestala být účetní jednotkou. Všechny případy, kdy se musí sestavovat mimořádná účetní závěrka jsou vyjmenovány v tomto zákoně v § 17.

Mezitímní účetní závěrka

Mezitímní účetní závěrka je speciálním typem účetní závěrky. Sestavuje se během účetního období, nikoli však k poslednímu dni účetního období (v tom případě by se jednalo o řádnou účetní závěrku). V tomto případě se neuzavírají účetní knihy a není-li to nutné k ocenění majetku, pak se neprovádí ani inventarizace. (Ryneš, 2011)

2.3 Specifika účtování v kapitálových společnostech

Podniky, které jsou právníckými osobami, jsou povinny otevřít své účetní knihy ke dni svého vzniku. Společnost vzniká tehdy, kdy je zapsána do obchodního rejstříku. Ze základních znalostí účetnictví vyplývá, že ke dni vzniku se sestavuje zahajovací rozvaha. Podnik však má určité výdaje ještě před zapsáním do obchodního rejstříku (tj. před jeho vznikem). Vzhledem k tomu, že společnost ještě oficiálně neexistuje, nelze účtovat tyto výdaje klasickým způsobem. Všechny výdaje, které musejí být vynaloženy před vznikem společnosti (výdaje na notářské úkony, rejstříkový soud, uzavření nájemní smlouvy apod.) se účtují jako **zřizovací výdaje**, které nalezneme v účtovém rozvrhu pod skupinou 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek. (Ryneš, 2011) Pokud však zřizovací výdaje nepřesáhnou částku, kterou si účetní jednotka stanoví sama, pak se tyto výdaje účtují přímo do nákladů (nejčastěji na účet 518 – Ostatní služby). Z praktických důvodů většina účetních jednotek používá částku 60.000 Kč.

Pro zápis společnosti do obchodního rejstříku je nutné, aby byla splacená požadovaná výše **základního kapitálu** (viz. kapitola 1.1 a 1.2). Základní kapitál se může splatit buď peněžitými nebo nepeněžitými vklady. Je velmi časté, že peněžitý vklad je v cizí měně. Podle obchodního zákoníku může být základní kapitál vyjádřen pouze v českých korunách. Společnost před svým založením nemůže vykázat kursové zisky ani ztráty, a tak je třeba peněžité vklady v cizích měnách převádět platným kursem ke dni, kdy bylo prokázáno rejstříkovému soudu splacení vkladu. Tento postup při převádění na českou měnu není povinný, a tak každá účetní jednotka může mít jiný postup, avšak ve chvíli, kdy by došlo ke kursové ztrátě by nemohl být uznán vklad jako splacený. Naopak pokud by došlo ke kursovému zisku, pak se musí uvést například v zakladatelské smlouvě či stanovách, jak bude tento rozdíl posuzován (např. emisní ážio).

Nepeněžní vklady mohou být pouze takové, které lze využít pro danou podnikatelskou činnost. Hodnotu tohoto vkladu vyčíslí znalec, který je nezávislý vůči dané společnosti.

Nepeněžitě vklady lze rozdělit na několik skupin: movité věci, nemovité věci, pohledávky, cenné papíry, know-how, ostatní nepeněžitě vklady (ochranné známky, patenty,...) a podnik či jeho část. Vlastnické právo na nepeněžitě vklady vzniká společnosti dnem jejího vzniku (tj. zapsáním do obchodního rejstříku). Neplatí to však pro vklady nemovitostí a nehmotných vkladů, které jsou zapisovány do zvláštních evidencí. Vlastnické právo k nemovitostem vzniká dnem, kdy byly vlastnická práva k těmto nemovitostem zapsána do katastru nemovitostí. V účetnictví se tento vklad zaúčtuje ke dni, kdy byla doručena žádost o vklad do katastru nemovitostí. (Ryneš, 2011)

Zvyšování základního kapitálu je upraveno v obchodním zákoníku, kde jsou stanoveny tři způsoby jak zvýšení učinit: efektivní zvýšení kapitálu dalšími vklady, z vlastních zdrojů nebo kombinací předešlých způsobů. Efektivní zvýšení kapitálu je dále rozčleněno: upsání nových akcií, vydání dluhopisů s právem výměny za akcie v nominální hodnotě a kombinované zvýšení základního kapitálu (upsání nových akcií a zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů). U akciové společnosti i u společnosti s ručením omezeným nastávají účinky zvýšení základního kapitálu dnem, kdy bylo toto zvýšení zapsáno do obchodního rejstříku (tzn. ne dnem, kdy valná hromada rozhodla o jeho zvýšení). Pokud dojde v kapitálových společnostech ke zvýšení (i snížení) základního kapitálu, které ale ještě nebylo zapsáno do obchodního rejstříku, účtuje se o této skutečnosti na účet 419 – Změny základního kapitálu. V okamžiku, kdy dojde k zapsání nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku, se účet 419 vyrovná přeúčtováním na účet 411 – Základní kapitál. (Ryneš, 2011)

Hospodářský výsledek za minulé účetní období se rozděluje na povinný příděl do rezervního fondu (jeho výši upravuje obchodní zákoník v § 217: akciová společnost tvoří rezervní fond v prvním roce minimálně ve výši 20% čistého zisku, nesmí to však být více než 10% ze základního kapitálu, a v dalších letech ve výši 5% čistého zisku, a to až do doby, kdy výše rezervního fondu dosáhne 20% základního kapitálu) a na ostatní skutečnosti, které stanoví valná hromada. Valná hromada stanoví rozdělení hospodářského výsledku na výplatu dividend, úhrady ztráty z minulých let, zvýšení základního kapitálu nebo na příděl do fondů tvořených ze zisku. Jestliže valná hromada nerozhodne o způsobu rozdělení hospodářského výsledku, pak se zisk přeúčtuje na účet 428 – Nerozdělené zisky minulých let a ztráta na účet 429 – Neuhrazené ztráty minulých let. (Ryneš, 2011)

3 Finanční a majetková analýza

Dosud jsme se zabývali popisem účetnictví v podnikatelských subjektech a jak již bylo zmíněno, na konci účetního období účetní jednotka sestavuje účetní výkazy. Tyto výkazy obsahují číselné informace o hospodaření firmy. Finanční a majetková analýza používá tyto výkazy k důkladnému rozboru hospodaření a výsledkem by měla být analýza dosavadního vývoje podniku. Pokud bude finanční a majetková analýza provedena správně, pak lze také předpovídat budoucí vývoj finanční situace podniku a zároveň plánovat budoucí činnost firmy.

3.1 Uživatelé finanční analýzy

Uživatelem finanční analýzy můžeme nazvat každý subjekt, který přichází do kontaktu s daným podnikem a zajímá se o jeho finanční situaci. Z této definice je patrné, že škála uživatelů finanční analýzy není pouze velice rozsáhlá, ale také rozmanitá. Nyní se zaměříme na nejobvyklejší uživatele.

Manažeři

Manažeři využívají informace z finanční analýzy převážně k dlouhodobému ale i operativnímu finančnímu řízení podniku. Pokud manažeři budou znát podrobně finanční situaci ve svém podniku, umožní jim to kvalitní rozhodování o získávání finančních zdrojů, o optimalizaci majetkové struktury v podniku, o investování volných peněžních prostředků, o rozdělování disponibilního zisku. Manažeři podniku se však nerozhodují pouze podle finanční analýzy, která je provedena po zveřejnění finančních výkazů (tzn. jednou ročně), protože mají k dispozici finanční informace i v průběhu celého roku. (Grünwald, Holečková, 2007)

Investoři

Mezi primární uživatele finanční analýzy řadíme akcionáře či vlastníky, kteří do podniku vložili určitý kapitál. Nemusí se však jednat jen o investory, kteří do podniku již vložili peněžní prostředky, ale mohou to být i investoři, kteří se teprve rozhodují o vložení finančních prostředků do podniku. Na základě finanční analýzy se mohou rozhodnout, zda pro ně bude vložení peněžních prostředků pozitivní či nikoliv.

Pro investory je finanční analýza důležitá ze dvou hledisek, a to z hlediska investičního a kontrolního hledisko. Investiční hledisko je pro ně důležité především kvůli budoucímu investování. Investory zajímají z investičního hlediska informace o míře rizika a míře výnosnosti kapitálu, který případně vloží do podniku. Chtějí mít jistotu, že s jejich penězi bude dobře hospodařeno a že manažeři řídí podnik dle zájmu investorů. Druhým hlediskem finanční analýzy je kontrolní hledisko. Akcionáři (investoři) chtějí kontrolovat manažery podniku z důvodu, že manažeři mají velkou volnost při rozhodování o využití majetku podniku, tudíž mají velkou pravomoc rozhodovat o tom, jak se s vloženým majetkem akcionáře bude nakládat. Tento princip rozhodování o majetku může být důvodem sporů mezi manažery a investory. Aby nenastaly zbytečné spory a akcionáři měli přehled o tom, co se děje s jejich vloženými finančními prostředky, požadují po manažerech výroční (někdy i častější) zprávy o finančním stavu podniku. (Grünwald, Holečková, 2007)

Banky a jiní věřitelé

Pro banky a věřitele je finanční analýza důležitá především proto, že na jejím základě se rozhodují, zda poskytnou podniku úvěr, případně za jakých podmínek a v jaké výši. Banka má právo do úvěrové smlouvy napsat, že pokud podnik překročí určitou hranici zadluženosti, pak se změní úvěrové podmínky (obvykle se zvýší úroková sazba).

Obchodní partneři

Mezi obchodní partnery řadíme dodavatele a odběratele. Dodavatelé se zajímají o finanční analýzu z důvodu, aby věděli, zda bude podnik schopen hradit své závazky. Pokud má podnik dlouhodobé dodavatele, pak se tito dodavatelé snaží získat informace o dlouhodobé stabilitě podniku. Odběratelé se také zajímají o finanční situaci a to především v případě, kdy mezi sebou mají dlouhodobější obchodní vztah. Odběratelé chtějí vědět, zda v případě, že jejich dodavatel zbankrotuje (nebo v případě finančních obtíží), nebudou mít sami problémy se zajištěním výroby. (Grünwald, Holečková, 2007)

Konkurenti

Konkurenti analyzují finanční situaci ostatních podniků (podobných) nebo celého odvětví, aby s nimi mohli srovnávat své výsledky.

Zaměstnanci

Pro zaměstnance podniku je důležité, aby podnik prosperoval a byl finančně i hospodářsky stabilní, neboť chtějí mít jistotu svého pracovního místa i dobrých mzdových podmínek.

Stát a jeho orgány

Stát a jeho orgány se zajímají o účetní a finanční informace z podniku. Tento zájem sledování je významný z mnoha důvodů: pro statistické zkoumání, kontrolu plnění daňových povinností, rozdělování finanční výpomoci podnikům, atd. (Grünwald, Holečková, 2007)

3.2 Zdroje informací finanční a majetkové analýzy

Informace pro finanční a majetkovou analýzu lze rozdělit na dvě základní skupiny. První skupinou jsou finanční informace. Do této skupiny řadíme především účetní výkazy finančního účetnictví, výroční zprávy daného podniku, předpovědi finančních analytiků, statistické údaje finanční povahy a další. Druhou skupinou jsou nefinanční informace. Do této skupiny lze zařadit informace, které pocházejí z různých oblastí:

- z hospodářské oblasti (zprávy o konkurentech, o fúzích, o působení firem na různých trzích apod.)
- z právní oblasti (změny v různých zákonech, soudní rozhodnutí hospodářské povahy apod.)
- z politické oblasti (změny v politické orientaci zemí, nově uzavřené mezinárodní smlouvy apod.)
- z vědecké oblasti (objevení nových technologií, nové objevy v genetice apod.)
- z technické oblasti (rozvoj komunikačních technologií, využití počítačů, vynálezy použitelné v technologii výroby apod.) (Kovanicová, 2003)

Nejvýznamnějším zdrojem informací pro finanční a majetkovou analýzu jsou však účetní výkazy. Mezi základní účetní výkazy řadíme rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu k účetní závěrce, ve které lze nalézt i výkaz cash flow. Tyto výkazy poskytují informace, které jsou pro finanční a majetkovou analýzu velice důležité. Jedná se

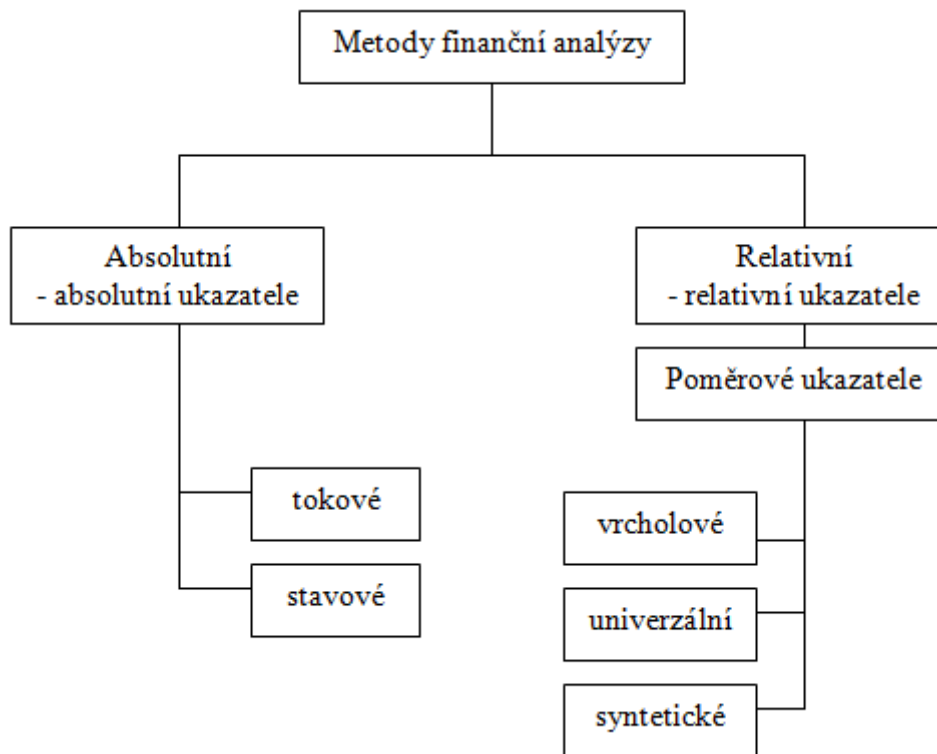
například o stav a strukturu majetku, o přehled zdrojů kryjících tento majetek, o tvorbě a užití výsledku hospodaření apod. Kromě finančních účetních výkazů existují ještě účetní výkazy vnitropodnikové. Na rozdíl od finančních výkazů zde není povinnost zveřejňování informací. Vnitropodnikové účetní výkazy by měly zaručovat přesnější výsledky finanční a majetkové analýzy, neboť každý podnik je sestavuje podle svých směrnic a také je sestavuje častěji než finanční účetní výkazy. (Růčková, 2010)

3.3 Základní metody finanční a majetkové analýzy

Základní metody se dělí na metody absolutní a relativní. Záleží na tom, jaké informace se analyzují. Pokud analyzujeme položky přímo z účetních výkazů, pak se jedná o metody absolutní. Absolutní ukazatele vyjadřují určitý jev, který nemá žádnou vazbu na jiný jev. Absolutní ukazatele lze dále členit na stavové (jejich výsledkem je stav k určitému časovému okamžiku - př. stav zásob podniku ke dni 31.10.2011) a tokové (jejich výsledky podávají informace o změně ukazatelů za určité období – př. náklady a výnosy).

Kromě metod absolutních existují ještě metody relativní, které na rozdíl od absolutních metod vyjadřují vztah dvou různých jevů. Nejvýznamnějšími relativními ukazateli jsou poměrové ukazatele, kterými se budeme zabývat v další kapitole. Přehledné rozdělení základních metod zobrazuje následující obrázek. (Hrdý, Horová, 2009)

Obr. č. 3: Ukazatele finanční analýzy

Zdroj: Hrdý, Horová, 2009, str. 121

3.3.1 Horizontální analýza

Horizontální analýzu provádíme, abychom zjistili, o kolik se změnila položka jednotlivých účetních výkazů oproti minulým obdobím. Tato změna se obvykle vyjadřuje pomocí bazických či řetězových indexů. Bazický index vyjadřuje změnu položky v daném období oproti předem stanovenému období (tzv. báze). Řetězový index vyjadřuje změnu položky v daném období oproti minulému období. Pomocí jednoduchých matematických operací lze řetězový index převést na bazický a naopak.

Pokud chceme pomocí horizontální analýzy zkoumat, jak se změnil jednotlivé položky v čase, je nutné, abychom měli k dispozici účetní výkazy za několik po sobě jdoucích období. Při této analýze se provádí porovnávání položek vždy po řádcích, proto ji nazýváme horizontální analýzou. Při závěrech z horizontální analýzy je nutné vzít v úvahu inflaci, která může výsledek zkreslit. (Hrdý, Horová, 2009)

3.3.2 Vertikální analýza

Stejně jako u výše uvedené analýzy se u vertikální analýzy vychází z účetních výkazů. Rozdíl je v tom, že u vertikální analýzy se vyjadřuje procentní podíl účetní položky na celkové hodnotě, ke kterým se daná položka vztahuje. Pokud provádíme analýzu položky z rozvahy, pak se za celkovou hodnotu považuje suma aktiv, respektive pasiv. V případě, že provádíme analýzu položky z výkazu zisku a ztráty, pak je procentní podíl této položky obvykle vztahován k celkovým výnosům nebo tržbám.

Pomocí vertikální analýzy zkoumáme jednotlivé položky rozvahy odshora dolů (odtud název vertikální analýza). Díky této analýze můžeme zjistit strukturu aktiv a pasiv v různých letech. Pokud rozebereme strukturu aktiv, je potom možné říci, kam daný podnik investuje svůj kapitál. Ze struktury pasiv pak lze vyčíst, z jakých zdrojů byla aktiva financována. (Hrdý, Horová, 2009)

3.3.3 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele jsou základním nástrojem finanční analýzy, protože mají mnoho výhod. Mezi ně patří především skutečnost, že pomocí poměrových ukazatelů lze srovnávat různě velké podniky. Jako další výhody bychom mohli uvést možnost srovnání naplánovaných a skutečných hodnot, dále možnost analyzovat vývoj finanční situace daného podniku v různých obdobích a v neposlední řadě je nespornou výhodou skutečnost, že se jedná o rychlou a nenákladnou analýzu finanční situace podniku.

Poměrových ukazatelů může existovat celá řada, neboť do poměru lze dát v podstatě jakoukoliv položku z účetních výkazů, avšak to by bylo velice náročné a interpretace některých výsledků by byla bezpředmětná. (Kovanicová, 2003) Proto se zaměříme pouze na ukazatele, které se používají nejčastěji.

Poměrové ukazatele lze rozdělit do pěti základních skupin:

- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele kapitálového trhu (Hrdý, Horová, 2009)

Profesorka Kovanicová ve své knize člení poměrové ukazatele podobně, avšak ukazatele kapitálového trhu řeší v samostatné kapitole. V základním členění uvádí rovněž pět základních skupin, přičemž první čtyři jsou shodné s knihou docenta Hrdého a doktorky Horové, ale jako pátou skupinu uvádí ukazatele finanční struktury, která obsahuje tři ukazatele (zadluženost 1, zadluženost 2 a pákový ukazatel), které nalezneme ve Financích podniku od docenta Hrdého a doktorky Horové ve skupině ukazatelů zadluženosti. (Kovanicová, 2003), (Hrdý, Horová, 2009)

Ukazatele rentability

„Ukazatele rentability (jinak také výnosnosti, ziskovosti) měří úspěšnost při dosahování podnikových cílů srovnáváním zisku s jinými veličinami.“ (Hrdý, Horová, 2009, s. 124) Jestliže se poměruje zisk s jinou veličinou, je nutné, aby se rozlišovalo, zda se jedná o zisk před zdaněním a úroky, zisk před zdaněním, zisk po zdanění, atd. Důležité je, aby se dosáhlo požadovaného ekonomického významu ukazatele (podle toho použijeme námi zvolenou formu zisku). (Grünwald, Holečková, 2007)

Mezi nejpoužívanější patří **ukazatel rentability vloženého kapitálu**. V předchozím odstavci je řečeno, že záleží jakou formu zisku při sestavování ukazatele použijeme. Nezáleží však jen na formě zisku, ale také na tom, jaký použijeme jmenovatel (tzn. vložený kapitál). Pokud na vložený kapitál pohlížíme jako na celkový kapitál (vlastní i cizí), bez ohledu na to, z jakých zdrojů je financován, pak tento ukazatel nazýváme **rentabilita celkového kapitálu** (někdy ho označujeme za rentabilitu aktiv), která se označuje zkratkou ROA. Rentabilita celkového kapitálu je považována za základní měřítko výnosnosti vložených prostředků. Druhý pohled představuje pojetí vloženého kapitálu pouze jako vlastní kapitál a tento ukazatel pak nazýváme **rentabilita vlastního kapitálu**, který se značí zkratkou ROE. Tento pohled je důležitý zejména z pohledu vlastníků podniku. (Grünwald, Holečková, 2007)

Dalším ukazatelem je **rentabilita tržeb**, který se někdy označuje jako ukazatel ziskovosti tržeb, zisková marže nebo ziskové rozpětí. „Podíl zisku k tržbám vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb. Udává, kolik Kč zisku dokáže podnik vyprodukovat na 1 Kč tržeb.“ (Hrdý, Horová, 2009, s. 126) Tuto rentabilitu lze označit zkratkou ROS a vypočte se jako poměr zisku a tržeb. I u rentability tržeb záleží na tom, jakou formu zisku použijeme. Pokud do výpočtu dosadíme hodnotu zisku

po zdanění, pak hovoříme o čisté ziskové marži. Jestliže použijeme zisk před zdaněním a před úroky, pak jde o provozní ziskovou marži. (Hrdý, Horová, 2009)

Pokud rentabilita tržeb každým rokem klesá nebo je její hodnota malá, pak je vhodné se zaměřit na analýzu jednotlivých druhů nákladů. Pokud řešení, které doporučí analytik, který analýzu nákladů prováděl, bude mít za následek snižování nákladů, pak se zvýší absolutní částka zisku a tím se bude hodnota ziskové marže zlepšovat. Jestliže tedy chceme vyjádřit relativní úroveň nákladů, pak použijeme **ukazatel nákladovosti**. Ukazatel nákladovosti se měří poměrem celkových nákladů a tržeb podniku. Další možnost, jak vypočítat tento ukazatel, vychází z faktu, že ukazatel nákladovosti je doplňkovým ukazatelem k rentabilitě tržeb (lze ho tedy vyjádřit vztahem $1 - ROS$). (Grünwald, Holečková, 2007)

Ukazatele aktivity

Díky ukazatelům aktivity lze hodnotit, zda výše jednotlivých druhů aktiv je přiměřená vzhledem k současným nebo budoucím hospodářským aktivitám daného podniku. Každý podnik musí získat zdroje k financování různých druhů aktiv. A právě vyváženost zdrojů a aktiv nám pomáhají vypočítat ukazatele aktivity. Jestliže má podnik příliš mnoho aktiv, pak je zisk snižován díky úrokovému břemenu. Naopak pokud má podnik příliš málo aktiv, pak se často musí vzdát budoucích zajímavých podnikatelských příležitostí. (Blaha, Jindřichovská, 2006)

Mezi tyto ukazatele patří ukazatele typu doba obratu a rychlost obratu. Doba obratu vyjadřuje dobu, ve které jsou finanční prostředky vázány v určitých aktivech. Rychlost obratu udává počet obrátek, čímž zjistíme kolikrát se určitý majetek obrátí v tržbách za určitý časový interval. Do této skupiny ukazatelů lze zařadit **obrat celkových aktiv**, který měří efektivnost využívaných celkových aktiv. Jeho hodnotu lze vypočítat jako poměr tržeb a celkových aktiv. Dále sem patří ukazatel **rychlosti obratu zásob**, který udává kolikrát se přemění zásoby v jinou formu oběžného majetku až po další nákup zásob. Rychlost obratu zásob lze vyjádřit poměrem tržeb a zásob. Dalším zástupcem této skupiny je **doba obratu zásob**, který vyjadřuje počet dní, ve kterých jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob (tzn. kolik dní trvá jedna obrátka). Z předešlé definice je zřejmé, že tento ukazatel by měl mít co nejnižší hodnotu. Mezi ukazatele aktivity patří také **rychlost obratu pohledávek**, který vyjadřuje, jak rychle se pohledávky

přemění v peněžní prostředky. Čím větší je hodnota ukazatele, tím je obrat rychlejší (tzn. lepší je vyšší hodnota). Poslední zástupce nejčastěji používaných ukazatelů aktivity je **doba obratu pohledávek**, která nám říká, jakou dobu je majetek vázán ve formě pohledávek (za jak dlouho jsou v průměru pohledávky placeny). Zde platí, že hodnota ukazatele by měla být co nejnižší. Obecně však platí, že doba obratu pohledávek by měla být přibližně stejně dlouhá jako průměrná doba splatnosti faktur. (Hrdý, Horová, 2009)

Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity analyzují platební schopnost podniku, která je velice důležitá pro samotnou existenci podniku. Pokud v podniku převažují pohotové peněžní prostředky nad splatnými závazky (ke dni splatnosti), pak lze podnik vyhodnotit jako platebně schopný. (Hrdý, Horová, 2009)

Mezi základní ukazatele této skupiny patří **běžná, pohotová a okamžitá likvidita**, kde do čitatele dosazujeme krátkodobá aktiva (nebo jejich různé části) a do jmenovatele dluhy, které je potřeba uhradit. Zatímco běžná likvidita obsahuje všechna krátkodobá aktiva (i ty málo likvidní), tak okamžitá likvidita obsahuje pouze peněžní prostředky (peníze na běžných účtech a v hotovosti), což znamená, že měří schopnost splácet právě splatné závazky absolutně nekompromisně. (Kovanicová, 2003)

Ukazatele zadluženosti

„Ukazatele zadluženosti slouží k hodnocení finanční stability podniku, jejíž podmínkou je rovnováha finanční a majetkové struktury podniku. Ukazatele finanční stability tedy obecně posuzují rovnováhu mezi zdroji financování a jejich alokací do majetku podniku.“ (Hrdý, Horová, 2009, s. 129) Používají se ukazatele, které vycházejí z rozvahy a rozebírají vzájemný vztah mezi závazky, vlastním kapitálem a celkovým kapitálem. Jestliže rozebíráme ukazatele zadluženosti, pak je nutné si objasnit, co je to zadluženost. Zadluženost je situace, kdy společnost financuje svá aktiva cizími zdroji. (Hrdý, Horová, 2009)

Zadluženost nemusí vždy znamenat, že je podnik ve finančních obtížích. Někdy je naopak pro podnik pozitivní (pouze do určité výše). Pokud však má podnik příliš

velikou zadluženost, zvyšuje to finanční riziko u věřitelů a investorů. (Kovanicová, 2003) Jestliže provádíme analýzu dluhů, pak základním ukazatelem je **celková zadluženost** (někdy nazývána jako ukazatel věřitelského rizika), která se vypočte jako poměr mezi cizím kapitálem a celkovými aktivy. Ideální hodnota tohoto ukazatele je přibližně 0,5 (tzn. 50%). Když se tato hodnota zvyšuje, pak to znamená, že se podnik více zadlužil a tím pádem se i zvýšilo finanční riziko u věřitelů. Dalším ukazatelem zadluženosti je **koeficient samofinancování** (někdy nazýván ukazatelem vlastnického rizika). Z názvu je patrné, že jde o ukazatel, který měří míru financování aktiv vlastními zdroji. Koeficient samofinancování je doplňkovým ukazatelem k celkové zadluženosti (jejich součet je roven 1).

Třetím ukazatelem je **ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu** (ukazatel celkového rizika), který je charakterizován poměrem cizího a vlastního kapitálu. Z uvedeného vzorce vyplývá, že čím větší je hodnota tohoto ukazatele, tím větší je podíl závazků v podniku a tím větší je věřitelské riziko. (Hrdý, Horová, 2009)

Jako nevýhoda u výše uvedených ukazatelů zadluženosti se uvádí fakt, že neberou v úvahu úroky placené z dlouhodobých úvěrů. Tuto nevýhodu odstraňuje **ukazatel úrokového krytí**, který by měl vždy doplňovat předešlé tři ukazatele. Konstruuje se jako poměr zisku před zdaněním a úroky a nákladovými úroky. Výsledek tohoto ukazatele nám udává, kolikrát zisk převyšuje placené úroky. (Kovanicová, 2003)

Ukazatele kapitálového trhu

O analýzu ukazatelů kapitálové trhu se zajímají především současní ale i potencionální investoři, pro které jsou důležité informace o výnosech jejich investic (buď prostřednictvím dividend nebo růstu ceny akcií). Pro investory je tedy důležitá **tržní cena akcie** a také poměr tržní ceny akcie a její účetní hodnoty (účetní hodnota akcie se spočítá jako poměr vlastního kapitálu a počtu emitovaných akcií). Tento poměr se rovná poměru tržní hodnoty akcie a vlastního kapitálu. Pokud bude hodnota tohoto ukazatele větší než 1, pak to znamená, že tržní hodnota podniku je větší než výše jeho vlastního kapitálu.

Dalším důležitým ukazatelem je **výplatní poměr**, který ukazuje, jakou má podnik dividendovou politiku, což znamená, jakou část vytvořeného čistého zisku vyplácí akcionářům na dividendách. Převrácená hodnota výplatního poměru je **ukazatel**

dividendového krytí, který udává, kolikrát je dividenda kryta ziskem. Samozřejmě ne veškerý zisk je rozdělován mezi akcionáře, ale jeho část je dále reinvestována zpět do podniku. Jak velká je tato část nám ukazuje tzv. **aktivační poměr**. Pro akcionáře je velmi důležitý **dividendový výnos**, který jim poskytuje informace o zhodnocení jejich investice. Dividendový výnos se vypočte jako poměr mezi dividendou na akcii a tržní cenou akcie. (Hrdý, Horová, 2009)

4 Představení společnosti ZAT a.s.

Společnost jako taková byla založena v roce 1962, kdy se ale ještě nejmenovala ZAT a.s., protože do roku 1989 existoval pouze státní podnik Československý uranový průmysl. Tento státní podnik se organizačně dělil na koncernované podniky, kdy jedním z koncernových podniků byla Vývojová základna uranového průmyslu (VZUP) Kamenná. Pod VZUP patřily různé provozy a jedním z nich byl Provoz automatizační techniky (PAT), následně došlo ke změně slov v názvu. Slovo provoz bylo změněno na závod a od této doby existuje název Závod automatizační techniky (ZAT).

V roce 1992 došlo k privatizaci společnosti, kdy byly schváleny stanovy společnosti a byli jmenováni členové představenstva a dozorčí rady. V roce 2007 byla svolána mimořádná valná hromada, kde se rozhodlo o výkupu účastnických cenných papírů ZAT a.s. ve prospěch hlavního akcionáře – společnosti BRIXEN INVESTMENTS LIMITED, která je registrovaná na Kypru.

Tato akciová společnost je zapsána v obchodním rejstříku, který je veden Městským soudem v Praze oddíl B, vložka 1583. Výše základního kapitálu je 215.000.000 Kč, který byl splacen v plné výši. Jak již bylo výše zmíněno, jediným akcionářem je v současné době společnost BRIXEN INVESTMENTS LIMITED. Jedná se o 1 ks kmenové akcie na jméno ve jmenovité hodnotě odpovídající výši základního kapitálu.

Hlavní činností společnosti ZAT a.s. jsou dodávky komplexních řešení v oblasti automatizace systémů řízení technologických procesů pro různé obory (jaderná energetika, klasická energetika, povrchová těžba a doprava surovin, distribuce plynu, doprava, průmyslové procesy, zdravotnictví). Podnik se ovšem zabývá i jinými činnostmi, které jsou uvedeny v obchodním rejstříku pod předmětem podnikání:

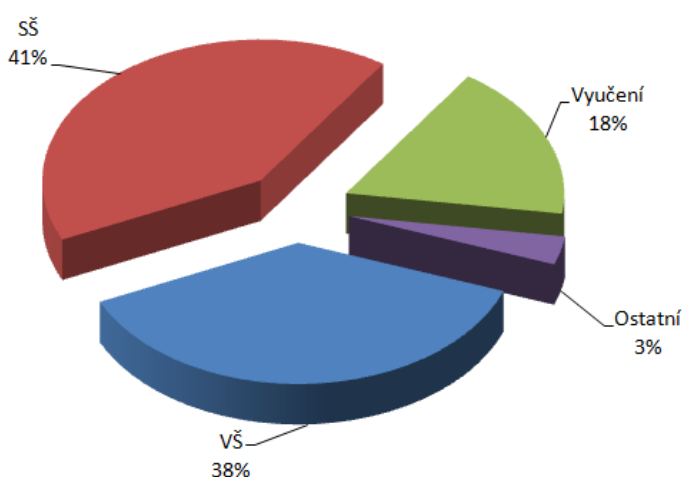
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živn. zákona
- zámečnictví, nástrojářství
- výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení
- montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení
- provádění staveb, jejich změn a odstraňování
- projektová činnost ve výstavbě

Statutárním orgánem je představenstvo, které tvoří předseda představenstva (Jaroslav Scharf) a dva členové představenstva (Ing. Ivo Tichý a Ing. Vladislava Česáková). Kontrolní orgán společnosti představuje dozorčí rada, která má také tři členy. Prvním členem je předseda dozorčí rady Ing. Bohuslav Maxa a dále jsou to dva členové dozorčí rady Jiří Vopička a Ing. Jiří Vacátko.

Sídlo společnosti je v ulici K Podlesí v Příbrami. Druhým pracovištěm tohoto podniku je budova v Plzni v Písecké ulici. Společnost má ještě další čtyři pracoviště v České republice, které ale nejsou tak významné a byly zřízeny především proto, aby se snížily náklady provozu. Všechna čtyři pracoviště jsou v jiných podnicích, kde má ZAT a.s. dlouhodobě své zakázky. Těmito čtyřmi pracovišti jsou: jaderná elektrárna Temelín, International Power Opatovice, jaderná elektrárna Dukovany, Severočeské doly, a.s.. ZAT, a.s. má také pracoviště mimo Českou republiku – na Slovensku (obchodně-technická kancelář) a dvě kanceláře na základě smlouvy o zastoupení (v Turecku a Egyptě).

Společnost ZAT a.s. má v současné době 370 zaměstnanců, čímž ji lze zařadit mezi velké podniky (z hlediska počtu zaměstnanců). Následující obrázek znázorňuje podíl jednotlivých skupin zaměstnanců s různým vzděláním.

Obr. č. 4: Procentní podíl zaměstnanců podle vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

5 Analýza účetního systému společnosti ZAT a.s.

Společnost vede účetnictví v plném rozsahu a má povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Do roku 2007 se účetní období shodovalo s kalendářním rokem, ale v roce 2008 společnost přešla na hospodářský rok, který končí ke dni 31.3.2009 (tzn. výsledky roku 2008 jsou za patnáctiměsíční období). Dále je na každém podniku, jak bude účtovat o zásobách, pohledávkách a v neposlední řadě o odpisech. Způsob účtování těchto položek je uveden ve vnitřní směrnici podniku.

V této společnosti **účetní odpisy** vycházejí z odpisového plánu, ve kterém jsou stanovena procenta účetní roční odpisové sazby. Tato procenta určuje manažer správy majetku podle doby upotřebitelnosti majetku, která je stanovena podle technicko-ekonomické životnosti udávané výrobcem a na základě evidence obdobného majetku, který je již v podniku zařazen. Pokud je v podniku majetek, který je pořízen na dobu určitou, pak se odepisuje tak, aby byl za danou dobu zcela odepsán. O účetních odpisech se ve společnosti účtuje měsíčně (tzn. 1/12 roční sazby), a to počínaje měsícem zařazením do podniku. Částka odpisu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Daňově se majetek odepisuje podle Zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů. Hmotný majetek se odepisuje rovnoměrně a v případě, kdy se jedná o nově pořízený majetek, tak se použije zvýšená sazba o 10%. Nehmotný majetek, který je pořízen na dobu neurčitou, se odepisuje zrychleně.

Podstatnou částí oběžného majetku společnosti jsou **zásoby**, které jsou oceňovány skutečnými pořizovacími cenami s použitím metody váženého aritmetického průměru. Zásoby se účtují podle způsobu A. Pořizovací cena zahrnuje cenu, za kterou byly zásoby pořízeny, a další náklady související s jejich pořízením (doprava, balné,...). Do zásob patří dále nedokončená výroba a polotovary, které se oceňují předem stanovenými vlastními náklady, ty zahrnují přímé materiálové a osobní náklady a stanovený procentní podíl režijních nákladů souvisejících s produkční činností podniku.

Ve vnitřní směrnici společnosti je dále uveden způsob účtování **pohledávek**. Pohledávky se účtují při svém vzniku ve své jmenovité hodnotě. Pohledávky nabyté za úplatu se účtují ve výši pořizovací ceny. Ke konci rozvahového dne se ocenění pochybných pohledávek snižuje pomocí opravných položek účtovaných na vrub nákladů. V příloze k účetní závěrce je uvedeno, v jaké výši budou tyto opravné položky.

Pokud se jedná o pohledávky, které byly předány k právnímu vymáhání, pak je korekce těchto pohledávek ve výši 100%. Stejná výše korekce je i v případě pohledávek, které jsou po splatnosti více než 12 měsíců a zároveň nejsou vyšší než 30.000 Kč. V případě pohledávek po splatnosti nad 6 měsíců a současně ne vyšších než 200.000 Kč je korekce ve výši 20% z hodnoty pohledávky. Poslední skupinou pohledávek, které jsou uvedeny v příloze, jsou ostatní pohledávky, které mají hodnotu vyšší než 200.000 Kč a jejich ocenění se snižuje o 20%.

6 Rozbor finanční a majetkové struktury společnosti ZAT a.s.

V této kapitole se budeme zabývat analýzou společnosti ZAT a.s.. Nejprve se zaměříme na majetkovou analýzu a poté na analýzu finanční situace podniku. K oběma analýzám využijeme informací z výročních zpráv, a to především z rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

6.1 Majetková analýza společnosti

Analýzu majetku společnosti lze nejlépe popsat pomocí výsledků z horizontální a vertikální analýzy rozvahy (aktiv). Nejprve rozebereme strukturu majetku společnosti, ke které budeme využívat vertikální analýzu rozvahy (aktiv). Poté využijeme horizontální analýzu rozvahy (aktiv), díky níž zjistíme, jaký byl vývoj struktury majetku v jednotlivých letech.

Tab. č. 1: Vertikální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. - aktiva

ROZVAHA		Vertikální analýza				
		2006	2007	2008	2009	2010
	AKTIVA CELKEM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
B.	Dlouhodobý majetek	32,9%	31,6%	48,4%	43,3%	37,7%
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	2,7%	1,6%	2,6%	1,7%	0,9%
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	28,3%	30,0%	45,7%	40,9%	36,7%
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	1,8%	0,0%	0,1%	0,7%	0,0%
C.	Oběžná aktiva	66,4%	67,5%	51,0%	56,2%	61,7%
C. I.	Zásoby	29,5%	19,1%	32,2%	37,1%	39,7%
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	0,8%	0,7%	0,7%	1,2%	0,4%
C. III.	Krátkodobé pohledávky	27,0%	43,2%	15,6%	15,4%	19,9%
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	9,2%	4,5%	2,6%	2,5%	1,7%
D. I.	Časové rozlišení	0,7%	0,9%	0,6%	0,5%	0,6%

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Z vertikální analýzy rozvahy (aktiv) společnosti, která je zpracována ve výše uvedené tabulce, je patrné, že v tomto podniku převažují oběžná aktiva nad dlouhodobým majetkem. Převaha oběžného majetku v tomto podniku je dána skutečností, že se jedná o výrobní podnik, který má velké množství zásob. V Tab. č. 2 je znázorněna horizontální analýza rozvahy (aktiv) podniku. V dalších kapitolách budeme k analýze

používat nejčastěji právě informace z těchto dvou provedených analýz. Postupně si podrobně rozebereme majetkovou a finanční situaci společnosti ZAT a.s..

Tab. č. 2: Horizontální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. – aktiva (v tis. Kč)

ROZVAHA	Horizontální analýza							
	2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
	Změna	Index (%)	Změna	Index (%)	Změna	Index (%)	Změna	Index (%)
AKTIVA CELKEM	85766	0,10	-318480	-0,34	72507	0,12	123858	0,18
Dlouhodobý majetek	15904	0,06	3434	0,01	-441	0,00	7994	0,03
Dlouhodobý nehmotný majetek	-8632	-0,37	1385	0,09	-4529	-0,28	-3896	-0,34
Dlouhodobý hmotný majetek	40100	0,17	1511	0,01	-313	0,00	16622	0,06
Oběžná aktiva	67222	0,12	-317038	-0,50	72948	0,23	114276	0,29
Zásoby	-71498	-0,29	19778	0,11	57588	0,29	66525	0,26
Dlouhodobé pohledávky	-162	-0,02	-2207	-0,34	3851	0,92	-4563	-0,57
Krátkodobé pohledávky	175322	0,76	-308660	-0,76	9964	0,10	55943	0,53
Krátkodobý finanční majetek	-36440	-0,46	-25949	-0,62	1545	0,10	-3629	-0,21
Časové rozlišení	2640	0,47	-4876	-0,59	0	0,00	1588	0,46

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

6.1.1 Dlouhodobý majetek

Výše dlouhodobého majetku, kterou nalezneme v rozvaze, je dána především způsobem odepisování. Ve společnosti ZAT a.s. převažuje dlouhodobý hmotný majetek, jehož největší dvě položky jsou stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí. Vysoký podíl těchto dvou položek vychází ze skutečnosti, že se jedná o výrobní podnik, který ke své činnosti potřebuje prostory pro výrobu a dále nejrůznější stroje, zařízení, apod. Je zřejmé, že se dlouhodobý hmotný majetek v průběhu let mírně zvyšoval, avšak toto zvyšování bylo vzhledem k celkovému majetku podniku zanedbatelné.

Další částí dlouhodobého majetku je dlouhodobý nehmotný majetek, jehož hodnota rok od roku klesá, což je dáno tím, že se postupně odepisuje a zároveň se nepořizuje další. Relativně vysoká hodnota dlouhodobého nehmotného majetku je především díky ocenitelným právům a výzkumu a vývoji, jelikož jednou z činností společnosti je výroba řídicích systémů. Tyto řídicí systémy vyrábějí pro různé technologie (atomové,

tepelné, vodní elektrárny,...), tudíž se musí přizpůsobovat stále novým trendům a vyvíjet nové postupy při výrobě řídicích systémů (tzn. musí být aktivní ve výzkumu a vývoji).

Poslední skupinou je dlouhodobý finanční majetek, který má v ZAT a.s. velmi malou hodnotu (v roce 2007 byla jeho hodnota dokonce nula).

6.1.2 Oběžná aktiva

V kapitole 6.1 již bylo řečeno, že oběžný majetek převažuje dlouhodobý majetek a to dokonce až dvojnásobně, což vyplývá z vertikální analýzy rozvahy (viz Tab. č. 1). Nejvýraznějšími položkami oběžných aktiv jsou zásoby a krátkodobé pohledávky. Relativně velké množství zásob je dáno tím, že ZAT a.s. je z části výrobní podnik. Výrobní podnik musí mít na skladě určité množství zásob. Největší položkou zásob je v tomto podniku nedokončená výroba a polotovary. Vysoký podíl nedokončené výroby a polotovarů lze v ZAT a.s. vysvětlit tím, že společnost má dlouhodobé obchodní investice. Při těchto dlouhodobých obchodních investicích je vyráběno velké množství polotovarů a čeká se relativně dlouhou dobu (v řádech měsíců) na vyrobení všech součástí a na vyhotovení originální technologie pro daný výrobek. To znamená, že teprve až po několika měsících (výjimečně i letech) lze vyhotovit konečný výrobek.

Z horizontální analýzy jsou vidět velké výkyvy v množství krátkodobých pohledávek. Velký nárůst krátkodobých pohledávek společnosti ZAT a.s. v roce 2007 byl způsoben jednou větší pohledávkou, která vznikla na základě postoupení několika pohledávek v celkové výši 174 mil. Kč.

V roce 2006 a 2007 společnost ZAT a.s. investovala do krátkodobých cenných papírů, což se projevilo v rozvaze nárůstem krátkodobého finančního majetku. V dalších letech již toto investování nebylo tak významné – to je zřejmé z horizontální analýzy (pokles krátkodobého finančního majetku v roce 2008 o 62% v důsledku snížení krátkodobých cenných papírů). Od roku 2008 se krátkodobý finanční majetek již moc neměnil a společnost měla obdobnou výši peněz v hotovosti a na bankovních účtech i v letech 2009 a 2010.

6.1.3 Časové rozlišení

Společnost na základě své vnitřní směrnice časově nerozlišuje případy, kdy se jedná o nevýznamné částky (do 40.000 Kč) nebo se jedná o pravidelně se opakující částky. Náklady příštích období této společnosti představují především náklady na certifikaci, softwarová podpora, pojištění a další. Mezi příjmy příštích období podnik řadí úroky z termínovaných vkladů, nájemné, pojistné plnění (událost se stala v běžném období a škoda je již pojišťovnou vyčíslena) a další. Z horizontální analýzy rozvahy (aktiv) je vidět, že časové rozlišení měla společnost nejvyšší v roce 2007. V ostatních letech se položky časového rozlišení mění jen minimálně.

6.2 Rozbor finanční struktury společnosti ZAT a.s.

V předchozí kapitole jsme provedli majetkovou analýzu, což byla v podstatě analýza aktiv podniku v různých letech. Obdobným způsobem budeme nyní rozebírat finanční strukturu společnosti. K tomuto rozboru budeme opět užívat horizontální a vertikální analýzu rozvahy, avšak rozebírané položky budou položky pasiv. Pasiva představují zdroje financování majetku podniku (aktiv).

Následující tabulka znázorňuje vertikální analýzu rozvahy (pasiv), ze které je zřejmé, že ve společnosti ZAT a.s. převažují spíše cizí zdroje.

Tab. č. 3: Vertikální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. - pasiva

ROZVAHA		Vertikální analýza				
		2006	2007	2008	2009	2010
	PASIVA CELKEM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
A.	Vlastní kapitál	52,9%	47,3%	39,9%	42,3%	34,1%
A. I.	Základní kapitál	45,7%	41,5%	32,0%	31,1%	26,4%
A. II.	Kapitálové fondy	-0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	2,8%	2,6%	4,1%	3,8%	3,6%
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let	2,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	2,0%	3,1%	3,8%	7,3%	4,1%
B.	Cizí zdroje	46,9%	52,5%	59,9%	57,5%	65,5%
B. I.	Rezervy	0,9%	2,2%	9,8%	7,6%	2,1%
B. II.	Dlouhodobé závazky	0,8%	0,7%	0,1%	0,0%	0,0%
B. III.	Krátkodobé závazky	24,4%	37,4%	29,4%	26,2%	29,5%
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	20,9%	12,1%	20,5%	23,6%	33,9%
C. I.	Časové rozlišení	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,4%

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

V níže uvedené tabulce je opět zpracována rozvaha (pasiva), tentokrát ovšem její horizontální analýza. Z níže uvedené horizontální analýzy je patrné, že k největším výkyvům v položkách pasiv docházelo mezi lety 2007 a 2008, kdy se téměř všechny položky pasiv snížily (v horizontální analýze v těchto letech vidíme téměř samé mínusy). Největší absolutní změna proběhla mezi lety 2007 a 2008 v položce základního kapitálu, jehož stav se snížil o 196.671.000 Kč.

Tab. č. 4: Horizontální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. – pasiva (v tis. Kč)

ROZVAHA	Horizontální analýza							
	2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010	
	Změna	Index (%)	Změna	Index (%)	Změna	Index (%)	Změna	Index (%)
PASIVA CELKEM	85766	0,10	-318480	-0,34	72507	0,12	123858	0,18
Vlastní kapitál	-6855	-0,02	-196671	-0,44	45539	0,18	-14199	-0,05
Základní kapitál	0	0,00	-191181	-0,49	17000	0,09	0	0,00
Kapitálové fondy	3468	-1,37	-894	-0,96	-24	-0,71	-10	-1,00
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	-210	-0,01	1397	0,06	1182	0,05	2598	0,10
Výsledek hospodaření minulých let	-22733	-1,00	57	x	14	0,25	697	9,82
Výsledek hospodaření běžného účetního období	12620	0,75	-6050	-0,21	27367	1,17	-17484	-0,35
Cizí zdroje	92298	0,23	-121576	-0,25	26896	0,07	136243	0,34
Rezervy	13374	1,78	39928	1,91	-7976	-0,13	-35422	-0,67
Dlouhodobé závazky	566	0,09	-6254	-0,90	-700	-1,00	0	x
Krátkodobé závazky	142867	0,69	-168750	-0,48	-558	0,00	58620	0,32
Bankovní úvěry a výpomoci	-64509	-0,36	13500	0,12	36130	0,28	113045	0,69
Časové rozlišení	323	0,24	-233	-0,14	72	0,05	1814	1,22

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

6.2.1 Vlastní kapitál

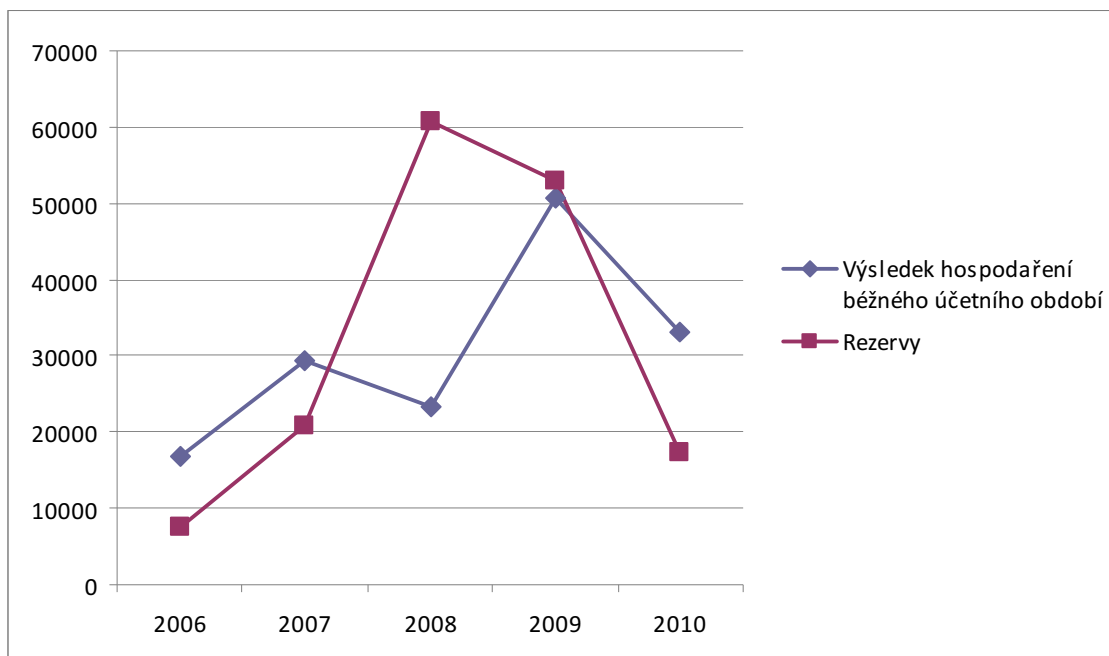
Největší složkou vlastního kapitálu je základní kapitál, který musí být v akciové společnosti (bez veřejného úpisu akcií) minimálně 2 mil. Kč, což společnost ZAT a.s. samozřejmě splňuje. V roce 2006 byla výše základního kapitálu dokonce necelých 390 mil. Kč. V roce 2008 však společnost snížila svůj základní kapitál téměř na polovinu (to lze vyčíst z horizontální analýzy rozvahy – pasiv, kde je index 2007/2008 -0,44). Toto výrazné snížení základního kapitálu se odehrálo na základě rozhodnutí jediného akcionáře (společnost BRIKEN INVESTMENTS LIMITED), a to z důvodu optimalizace výše základního kapitálu ve vztahu k majetku a obchodním

aktivitám. Částka, o kterou se základní kapitál snížil, byla vyplacena v plné výši tomuto akcionáři. Od roku 2009 je základní kapitál neměnný, a to ve výši 215 mil. Kč. Tento stav je evidován i v obchodním rejstříku.

Z vertikální analýzy je patrné, že další nezanedbatelnou položkou vlastního kapitálu jsou rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku. Tyto fondy mají tendenci růstu, avšak jde o růst velice pomalý, a tak lze očekávat v průběhu dalších let spíše kolísání okolo 23 mil. Kč.

Poslední složkou vlastního kapitálu, o které se zmíníme, je výsledek hospodaření běžného účetního období, který měl největší hodnotu v roce 2009 (přibližně 50 mil. Kč). Výsledek hospodaření má poměrně kolísavý trend, který však koresponduje s výší tvořených rezerv, to je vidět na následujícím obrázku. Z tohoto obrázku je dále patrné, že v roce 2010 došlo k rozpuštění rezervy na opravu dlouhodobého majetku z důvodu ukončení I. etapy oprav. Dále v roce 2010 došlo k rozpuštění rezervy, která byla vytvořena v odhadnuté výši na náhlé snížení objemu zakázek, a to z důvodu pomínutí tohoto rizika.

Obr. č. 5: Vývoj VH a rezerv společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

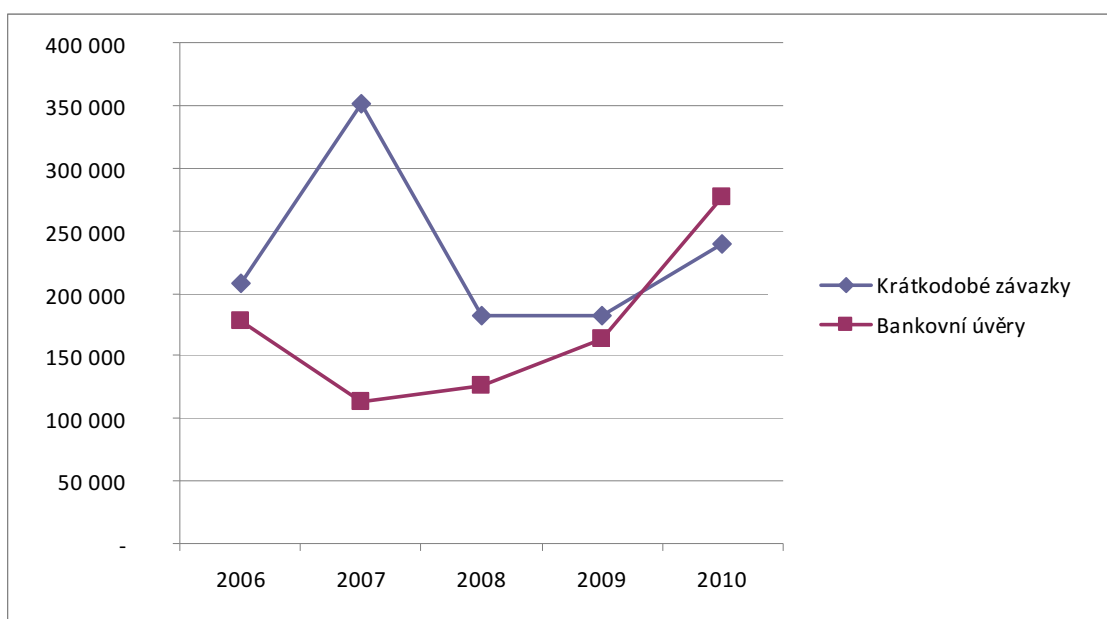
Zdroj: vlastní zpracování, 2012

6.2.2 Cizí zdroje

Cizí zdroje (vyjma roku 2006) mají mírnou převahu nad vlastními zdroji podniku. Největší podíl cizích zdrojů měla společnost v roce 2010, kdy představovaly 65% celkových pasiv (tzn. více než 500 mil. Kč). Vertikální analýza nám ukazuje, že největší podíl na cizích zdrojích mají krátkodobé závazky. Pokud by jejich hodnota byla příliš vysoká, pak by podnik mohl očekávat finanční problémy (v krajním případě i zrušení smluv s dodavateli, kdy by musela společnost přerušit svou výrobu). V jaké situaci se z pohledu krátkodobých závazků nachází společnost ZAT a.s. se zaměříme v další kapitole, která se bude týkat ukazatelů likvidity.

Druhou nejvýznamnější položkou cizích zdrojů jsou bankovní úvěry, jejichž výše od roku 2007 stoupá. Největší změna proběhla v roce 2010, kdy se bankovní úvěry zvýšily oproti předešlému roku o více než 100 mil. Kč (tzn. nárůst o téměř 70%). Tento nárůst byl způsoben z důvodu nového investičního úvěru a dále navýšením provozních úvěrů na úhradu závazků, jelikož podniku nestačily vlastní zdroje. Z následujícího obrázku je patrné, že výše bankovních úvěrů koresponduje s výší krátkodobých závazků, což dokazuje financování krátkodobých závazků bankovními úvěry.

Obr. č. 6: Vývoj krátkodobých závazků a bankovních úvěrů společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

6.2.3 Časové rozlišení

Do časového rozlišení v pasivech řadíme výdaje a výnosy příštích období. Společnost účtuje o výdajích příštích období v případě pozdě vyfakturovaného materiálu a úroků z úvěru. Mezi jejich výnosy příštích období patří především přijaté dotace, které se vztahují i k následujícímu účetnímu období. Z horizontální analýzy rozvahy (pasiv) je zřejmé, že časové rozlišení má v podstatě neměnný charakter.

6.3 Finanční analýza společnosti ZAT a.s.

Tato kapitola pojednává o ukazatelích finanční analýzy, které jsou teoreticky rozebrány výše. Finanční analýza úzce souvisí s finanční strukturou podniku, které byla věnována předchozí kapitola. Ve vzorcích ukazatelů, se kterými budeme pracovat, se vyskytuje vždy nejméně jedna položka z rozvahy (popř. výkazu zisku a ztráty), a proto je zde souvislost s předchozím textem. Do vzorců všech ukazatelů budeme dosazovat hodnoty, které podnik vykázal ve svých výkazech na konci účetního období (tzn. nebudeme přihlížet ke změnám stavu v průběhu roku). To pravděpodobně ovlivní výsledky naší finanční analýzy jen zcela nepatrně, a proto není nutné, abychom dělali průměry stavů položek jednotlivých výkazů v průběhu roku. Tento přístup je akceptovatelný i z důvodu, že společnost nemá v průběhu roku výrazné výkyvy v položkách výkazů.

6.3.1 Analýza rentability

Při analýze rentability je velice důležitou veličinou zisk, který se objevuje při každém výpočtu. Je však důležité si uvědomit a stanovit, s jakým typem zisku se bude počítat. Při výpočtech rentability společnosti ZAT a.s. si zvolíme zisk před úroky a zdaněním (EBIT). Pro tuto společnost je důležité porovnání se zahraničními podniky stejného zaměření, a proto je EBIT tou nejlepší variantou používaného zisku (nebere v úvahu zdanění v jednotlivých zemích). Dalším důvodem, proč použít EBIT je skutečnost, že v nejbližších letech se dá očekávat změna zdanění (v České republice je v porovnání s ostatními zeměmi velmi nízká míra zdanění). Pokud by podnik porovnával vývoj rentability v jednotlivých letech, kde by byl použit čistý zisk a proběhla by uvedená změna zdanění, pak by toto porovnání nebylo objektivní.

Tab. č. 5: Ukazatele rentability společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

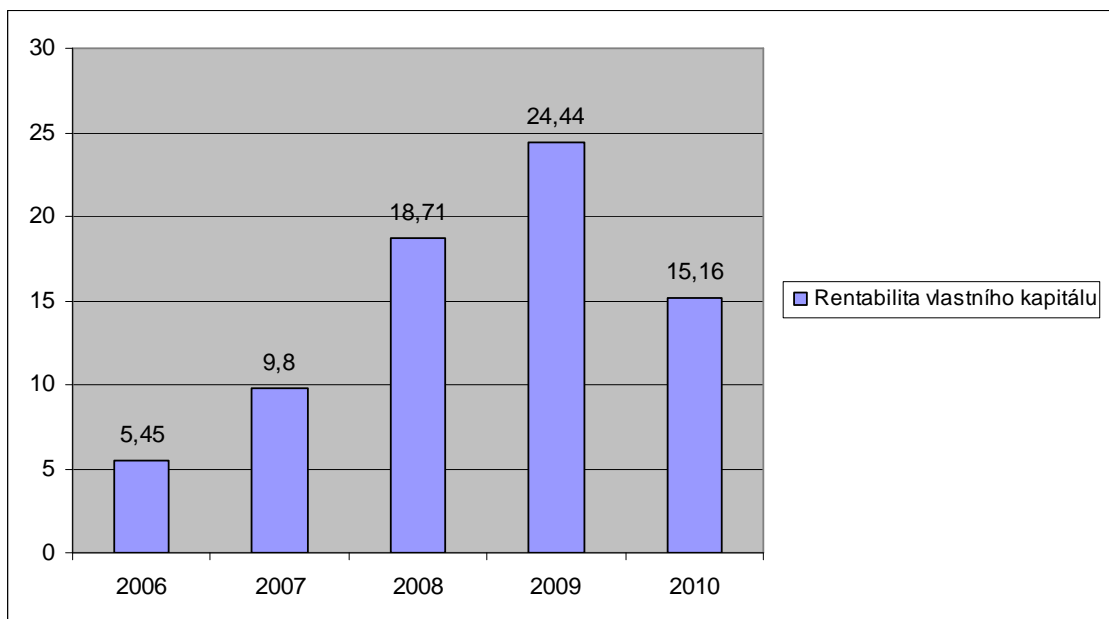
Název ukazatele	Zkratka	Vzorec pro výpočet	Ukazatele rentability				
			2006	2007	2008	2009	2010
Rentabilita celkového kapitálu	ROA	zisk/celková aktiva	2,88	4,64	7,46	10,34	5,17
Rentabilita vlastního kapitálu	ROE	zisk/vlastní kapitál	5,45	9,80	18,71	24,44	15,16
Rentabilita tržeb	ROS	zisk/tržby	4,32	5,86	5,53	10,30	7,00

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Z výše uvedené tabulky je patrné, že **rentabilita celkového kapitálu (ROA)** měla rostoucí charakter až do roku 2009, kdy byla hodnota 10,3, což nám říká, že se zvyšovala produkční síla společnosti. V roce 2010 tato hodnota klesla přibližně na polovinu, což bylo zapříčiněno růstem aktiv (především oběžných) a snížením zisku. Z dlouhodobého hlediska se však firma pohybuje v akceptovatelných hodnotách. Během posledních 5 let ukazatel ROA nebyl nikdy záporný, což je výsledkem dobrého hospodaření.

Při výpočtech **rentability vlastního kapitálu (ROE)** jsme opět použili v čitateli EBIT, a to z důvodů, které jsou uvedeny výše. Na následujícím obrázku vidíme, že rentabilita vlastního kapitálu se v roce 2008 zdvojnásobila. Příčinou tohoto výrazného zvýšení byl pokles vlastního kapitálu, což je popsáno v kapitole o vlastním kapitálu společnosti. Pokud se tedy snížila hodnota vlastního kapitálu a zároveň se zvýšila hodnota ROE, pak to znamená, že podnik dokáže využít vlastní zdroje efektivněji než tomu bylo do roku 2008.

Obr. č. 7: Vývoj rentability vlastního kapitálu (ROE) společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Při výpočtu **rentability tržeb (ROS)** jsme použili v čitateli EBIT a ve jmenovateli výši výkonů. Zjednodušeně lze říct, že čím větší je hodnota ukazatele ROS, tím lépe na tom podnik je. U společnosti ZAT a.s. vidíme jen malé výkyvy v tomto ukazateli, avšak opět v roce 2008 došlo téměř ke zdvojnásobení ukazatele ROS, kdy dosahoval hodnoty 10,3 %. Tuto nejvyšší hodnotu lze interpretovat tak, že podnik z 1 Kč tržeb vygeneroval 0,103 Kč zisku.

6.3.2 Analýza aktivity

Jako první jsme vypočítali obrat celkových aktiv, který nám vyjadřuje, jak podnik hospodaří s aktivy (jak je využívá). Poté se budeme zabývat zásobami a pohledávkami. U zásob i pohledávek nás bude zajímat nejprve rychlost jejich obratu a poté doba obratu. Obecně platí, že čím větší je rychlost obratu, tím kratší je doba obratu.

Tab. č. 6: Ukazatele aktivity společnosti ZAT a.s. v letech 2006 – 2010 (v % a dnech)

Název ukazatele	Vzorec pro výpočet	Ukazatele aktivity				
		2006	2007	2008	2009	2010
Obrat celkových aktiv	tržby/celková aktiva	4,38	11,80	1,40	4,95	1,41
Rychlost obratu zásob	tržby/zásoby	0,15	4,13	4,19	2,70	1,86
Doba obratu zásob	zásoby/(tržby/365)	2456,18	88,29	87,05	135,01	195,95
Rychlost obratu pohledávek	tržby/pohledávky	0,16	1,83	8,66	6,52	3,71
Doba obratu pohledávek	pohledávky/(tržby/365)	2314,52	199,53	42,15	55,94	98,40

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Hodnoty **obratu celkových aktiv** poměrně výrazně kolísají. Největší hodnoty dosáhl podnik v roce 2007, a to především z důvodu vysokých tržeb za prodej zboží. Naopak nejnižší hodnota byla v roce 2008, kde byly velmi malé tržby z prodeje zboží i tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Společnost ale ve všech letech svá aktiva využívala poměrně efektivně (v tržbách se celková aktiva obrátila vždy minimálně jednou).

Rychlost obratu zásob společnosti byla kromě roku 2006 relativně stabilní. Nejvyšší hodnota byla v roce 2008 (4,13), což znamená, že se zásoby v daném roce přeměnily 4,13krát v jiné formy oběžného majetku. Rychlost obratu zásob doplňuje ukazatel **dobu obratu zásob**, který je vyjádřen ve dnech a značí, kolik dní trvala jedna obrátka. Z tohoto ukazatele je ještě lépe vidět, jak se lišil rok 2006 od ostatních. V roce 2006 trvala jedna obrátka 2 456 dní a v následujících letech byla v průměru 20krát nižší. Tento veliký rozdíl byl dán především výší tržeb, která byla v roce 2006 nízká.

Poslední dvojicí ukazatelů je **rychlost obratu pohledávek** a **doba obratu pohledávek**. Výše pohledávek zahrnuje krátkodobé i dlouhodobé pohledávky. Rychlost obratu pohledávek má velmi kolísavý trend, kdy nejnižší hodnoty dosahovala společnost opět v roce 2006 (0,16) a nejvyšší v roce 2008 (8,66). Vysoká hodnota v roce 2008 byla důsledkem relativně nízké hodnoty pohledávek. Nízké hodnoty (především v roce 2006 a 2007) nejsou jen důsledkem nízkých tržeb, ale i špatnou platební morálkou odběratelů. Podnik má problémy s vymáháním pohledávek, což bylo zmíněno již v analýze oběžných aktiv. V roce 2007 se podnik rozhodl pro postoupení několika pohledávek ve výši 174 mil. Kč.

6.3.3 Analýza likvidity

Ukazatele likvidity nám vyjadřují, jak rychle je společnost schopna hradit své závazky. Analýza likvidity je velice důležitá, protože v případě, že podnik není schopen hradit své závazky včas a v plné výši, se může dostat do velkých obtíží. Nyní se zaměříme na tři základní ukazatele likvidity, a to běžnou, pohotovou a okamžitou likviditu.

Tab. č. 7: Ukazatele likvidity společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

Název ukazatele	Vzorec pro výpočet	Ukazatele likvidity				
		2006	2007	2008	2009	2010
Běžná likvidita	oběžná aktiva/krátkodobé závazky	2,72	1,80	1,73	2,14	2,10
Pohotová likvidita	(oběžná aktiva - zásoby)/krátkodobé závazky	1,51	1,29	0,64	0,73	0,75
Okamžitá likvidita	krátkodobý finanční majetek/krátkodobé závazky	0,38	0,12	0,09	0,10	0,06

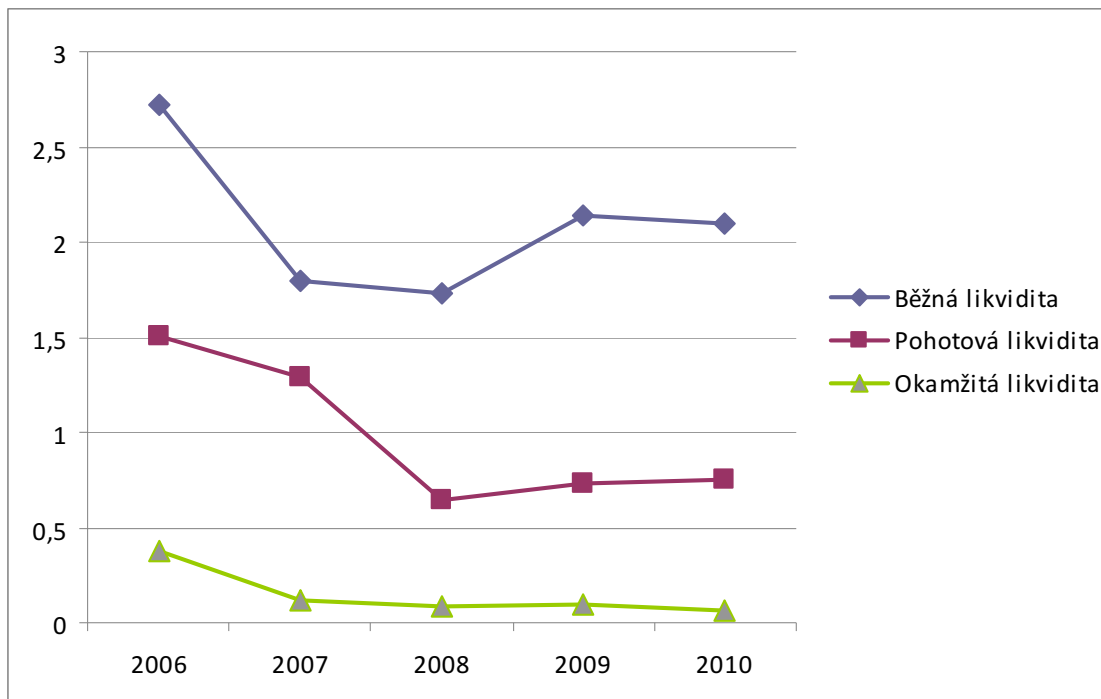
Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Prvním ukazatelem je **běžná likvidita**, jejíž hodnota by se měla pohybovat v intervalu od 1,5 do 2,5. Z výše uvedené tabulky je vidět, že společnost se pohybuje v přijatelných hodnotách. Pouze v roce 2006 byla hodnota běžné likvidity vyšší, než je optimum, což bylo zapříčiněno relativně nízkými krátkodobými závazky a zároveň velkým množstvím oběžných aktiv. V následujícím roce společnost sice ještě zvýšila hodnotu svého oběžného majetku, ale zároveň se jí zvýšila hodnota krátkodobých závazků.

Dalším ukazatelem je **pohotová likvidita**, která obsahuje více likvidní položky aktiv (nezahrnuje nejméně likvidní položku – zásoby). Hodnota pohotové likvidity by se měla pohybovat od 1 do 1,5. Společnost ZAT a.s. dosahovala optimálních hodnot pouze v letech 2006 a 2007. V dalších letech však byly hodnoty pohotové likvidity pod hranicí optima. Tyto nízké hodnoty byly způsobeny především nárůstem zásob, které se v tomto ukazateli odečítají. Za pokles hodnot pohotové likvidity může také snížení krátkodobých závazků. Jestliže se snížily závazky, pak je to pro podnik určitě pozitivní, ale zároveň by měl na tento fakt reagovat regulací svých zásob. Podnik by měl snížit hodnotu zásob, čímž by se pohotová likvidita dostala opět do optimálních hodnot.

Z níže uvedeného obrázku vidíme, že hodnoty běžné a pohotové likvidity se relativně hodně liší, z čehož lze usoudit, že zásoby mají velký poměr ve struktuře aktiv. Velký podíl zásob již byl rozebírán v kapitole o majetkové struktuře společnosti.

Obr. č. 8: Srovnání vývoje jednotlivých typů likvidity společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Posledním ukazatelem je **okamžitá likvidita**, která má v čitateli pouze krátkodobý finanční majetek (tzn. pouze nejlikvidnější část oběžných aktiv). Hodnota okamžité likvidity by se nikdy neměla dostat pod hranici 0,2. Z Tab. č. 6 lze vyčíst, že společnost ZAT a.s. měla dobrou okamžitou likviditu pouze v roce 2006, kdy její hodnota byla 0,38. V dalších letech okamžitá likvidita nikdy nepřesáhla optimální hranici 0,2. V roce 2010 byla hodnota pouze 0,06, což bylo zapříčiněno nárůstem krátkodobých závazků a zároveň poklesem krátkodobého finančního majetku.

6.3.4 Analýza zadluženosti

Analýza zadluženosti patří mezi velmi důležité analýzy, protože podnik stále hledá optimální poměr mezi vlastními a cizími zdroji. Vzhledem k výraznému snížení základního kapitálu v roce 2008 budou ukazatele zadluženosti obsahující položku základního kapitálu (koeficient samofinancování a zadluženost vlastního kapitálu) touto skutečností výrazně ovlivněny.

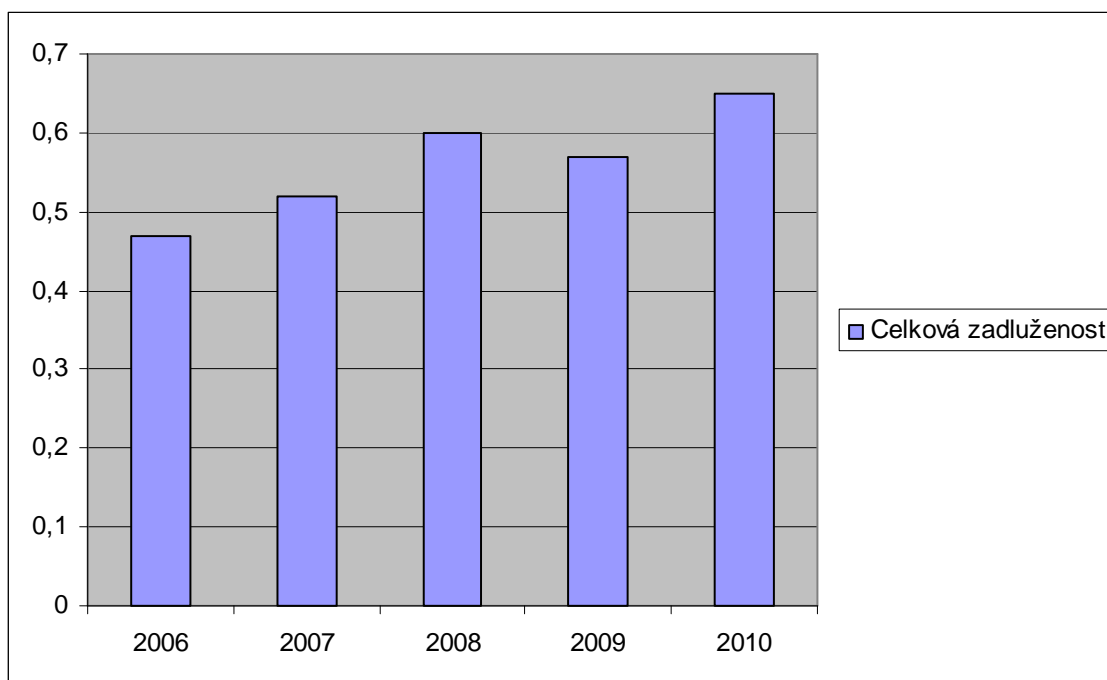
Tab. č. 8: Ukazatele zadluženosti společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

Název ukazatele	Vzorec pro výpočet	Ukazatele zadluženosti				
		2006	2007	2008	2009	2010
Celková zadluženost	cizí kapitál/celková aktiva	0,47	0,52	0,60	0,57	0,65
Koeficient samofinancování	vlastní kapitál/celková aktiva	0,53	0,47	0,40	0,42	0,34
Zadluženost vlastního kapitálu	cizí kapitál/vlastní kapitál	0,89	1,11	1,50	1,36	1,92
Ukazatel úrokového krytí	EBIT/nákladové úroky	3,96	4,54	4,91	13,94	6,48

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Celková zadluženost, která poměruje cizí a vlastní kapitál, by se měla pohybovat okolo hodnoty 0,5. Z následujícího obrázku vidíme, že kromě roku 2006 se vždy celková zadluženost pohybovala nad hodnotou 0,5. Největší hodnoty dosáhl podnik v roce 2010, kdy byla hodnota 0,65. V tomto roce došlo k navýšení cizích zdrojů, a to nejvíce krátkodobých závazků a bankovních úvěrů. I když je hodnota v roce 2010 větší, než je optimum, neznamena to, že by firma měla problém se zadlužeností. Pro vlastníky podniku je vyšší podíl cizích zdrojů lepší, neboť cizí kapitál obvykle představuje levnější zdroj financování. Pokud by se ale ukazatel dlouhodobě zvyšoval, podnik by měl tento nedostatek napravit. Doplnkovým ukazatelem je **koeficient samofinancování**. Obecně platí, že by součet hodnot celkové zadluženosti a koeficientu samofinancování měl být přibližně jedna. ZAT a.s. tuto podmínku splňuje. Zároveň z tohoto ukazatele je opět vidět, že společnost v letech 2007 – 2010 financovala svůj majetek více z cizích zdrojů.

Obr. č. 9: Vývoj celkové zadluženosti společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Dalším ukazatelem je **zadluženost vlastního kapitálu**, který poměruje cizí a vlastní kapitál. Jeho hodnota by se měla pohybovat pod úrovní 1,5. Z Tab. č. 8 vidíme, že kromě roku 2010 se zadluženost vlastního kapitálu pohybuje v přijatelných hodnotách. V roce 2010 byla hodnota 1,92, což znamená, že cizí kapitál převyšuje vlastní téměř dvojnásobně.

Posledním ukazatelem je **ukazatel úrokového krytí**, který udává, kolikrát vytvořený zisk převyšuje placené úroky. Jeho hodnota by měla být alespoň 3. Z výše uvedené tabulky vidíme, že společnost má velmi dobré hodnoty ukazatele úrokového krytí. ZAT a.s. dosáhla nejlepší hodnoty v roce 2009, kdy její úroveň byla téměř 14. Tato vysoká hodnota byla zapříčiněna především zvýšením výsledku hospodaření (konkrétně EBITu), který byl více než 70 mil. Kč. V roce 2009 však zároveň i klesly nákladové úroky (oproti předešlému roku o více než 4 mil. Kč).

6.4 Hodnocení a doporučení pro společnost ZAT a.s.

Tato kapitola se zabývá hodnocením situace a doporučením pro společnost ZAT a.s. na základě výsledků z finanční a majetkové analýzy. Vzhledem k tomu, že společnost ZAT a.s. pracuje ve specifickém oboru, má některé položky výkazů v nestandardní výši. Poměrně vysoké hodnoty má v oblasti zásob, což ovlivňuje výsledky likvidity.

Ukazatele rentability měly tendenci růstu až do roku 2009. Tento příznivý vývoj je výsledkem zvýšené efektivnosti v hospodaření a také zvýšením podílu přidané hodnoty. V roce 2010 hodnoty ukazatelů rentability začaly klesat, což bylo zapříčiněno nízkým výsledkem hospodaření.

Výsledky **ukazatelů aktivity** již tak pozitivní nejsou. Největší problémy má společnost v oblasti pohledávek. Doby obratu pohledávek dosahují vysokých hodnot a společnosti by to mohlo dělat v budoucnu veliké potíže. Pozitivní je však, že se společnost tento problém snaží řešit alespoň postoupením pohledávek. Podnik by měl zapracovat na zlepšení platební morálky odběratelů.

Společnost má v posledních letech problémy i s **likviditou**, což znamená, že má problémy se splácením svých závazků. Tyto obtíže dokazuje i fakt, že společnost byla nucena si vzít úvěr na splácení svých závazků, jelikož na zaplacení jí nestačily vlastní zdroje.

Jestliže má podnik problémy s vymáháním pohledávek i se splácením závazků, pak je důležité sledovat vývoj **obchodního deficitu**, který je definován jako rozdíl mezi dobou obratu pohledávek a dobou obratu závazků. V případě, že by docházelo ke snižování doby obratu závazků (DOZ) a zároveň ke zvyšování doby obratu pohledávek (DOP), pak by to mohlo ohrozit finanční stabilitu podniku. (Hrdý, Horová, 2009) Z následující tabulky je patrné, že obchodní deficit v posledních čtyřech letech je záporný, což znamená, že v podniku rostou rychleji závazky než pohledávky. Tento fakt dokazuje, že společnost má problémy se splácením závazků. V této tabulce je vypočítána doba obratu závazků, která dosahuje vysokých hodnot. Zároveň je zřejmé, že tyto hodnoty velmi kolísají, což je dáno skutečností, že společnost se zaměřuje na rozsáhlé a složité zakázky (jejich doba realizace je i několik let). Tyto dlouhodobé zakázky způsobují velké meziroční výkyvy v oblasti tržeb. Z velmi vysoké hodnoty DOZ v roce 2010 je zřejmé, že právě tento rok měla společnost menší tržby, než tomu bylo v předešlém

roce. Avšak z důvodu meziročních výkyvů v tržbách, lze očekávat zvýšení tržeb, a tudíž i zlepšení ukazatele DOZ.

Tab. č. 9: Výpočet obchodního deficitu a jeho hodnoty společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010

Název ukazatele	Vzorec pro výpočet	2006	2007	2008	2009	2010
DOP	$\text{pohledávky}/(\text{tržby}/365)$	2314,52	199,53	42,15	55,94	98,40
DOZ	$\text{krátkodobé závazky}/(\text{tržby}/365)$	2035,79	1158,04	7690,79	1936,20	7633,54
Obchodní deficit	DOP - DOZ	278,73	-958,51	-7648,64	-1880,26	-7535,14

Zdroj: vlastní zpracování, 2012

Společnost by měla usilovat o vymáhání svých pohledávek. Z finančních prostředků, které by za ně obdržela, by měla financovat své krátkodobé závazky. Tím by se zlepšily hodnoty likvidity i aktivity (konkrétně doba obratu pohledávek a rychlost obratu pohledávek). Pokud by poté podniku stačily vlastní zdroje na financování krátkodobých závazků, pak by mohla snížit hodnotu svých bankovních úvěrů, ze kterých je financuje.

Jako poslední jsme analyzovali **ukazatele zadluženosti**, ze kterých vyplývá, že společnost ZAT a.s. by si měla dát pozor na zvyšování cizího kapitálu. Ve sledovaných letech se zadluženost sice pohybovala v relativně solidních hodnotách, avšak je patrné, že je zde tendence zvyšování cizího kapitálu.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzování účetního systému a hospodaření konkrétního podniku. Celá práce je zaměřena na provedení finanční a majetkové analýzy a na popsání účetního systému společnosti ZAT a.s. za posledních pět let (tzn. 2006 – 2010).

Po teoretickém rozebrání postupů a metod finanční a majetkové analýzy, které jsme využili při zpracování praktické části, byla představena daná společnost. Postupně byla popsána její historie, výše základního kapitálu, hlavní činnosti společnosti, statutární a kontrolní orgán a jejich členové a dále pracoviště ZAT a.s. v České republice i v zahraničí.

Poté byla provedena analýza účetního systému společnosti, kde je podrobně popsán způsob odepisování hmotného a nehmotného majetku, způsob účtování zásob a pohledávek. Je zřejmé, že společnost má propracovaný systém účetnictví, který je důkladně popsán ve vnitřní směrnici. Za tímto dobře fungujícím účetním systémem je dlouholetá praxe a působnost podniku na trhu.

Následující kapitoly se týkaly analýzy finanční a majetkové struktury, v rámci které byly zpracovány údaje z rozvahy a výkazu zisku a ztráty podniku. Tyto údaje byly zpracovány pomocí horizontální a vertikální analýzy rozvahy do tabulek a obrázků. Z provedené analýzy je patrné, že ve společnosti převažuje oběžný majetek nad dlouhodobým, a to především díky vysokým hodnotám zásob a krátkodobých pohledávek. Dále jsme zjistili, že podnik financoval svá aktiva v letech 2007 – 2010 převážně cizími zdroji. Na snížení podílu vlastních zdrojů mělo značný vliv snížení základního kapitálu v roce 2008 o 196.671.000 Kč. Pozitivní je skutečnost, že společnost v žádném z analyzovaných roků nevykazovala ztrátu, ba naopak výsledek hospodaření za účetní období se každým rokem zvyšoval (vyjma roku 2010).

Hospodaření společnosti lze hodnotit jako velmi promyšlené, což dokazuje například skutečnost, že společnost si vytváří rezervy na případná budoucí rizika. V případě, že tato rizika nenastanou, společnost danou rezervu rozpustí.

Jako poslední byla provedena finanční analýza, ke které jsme použili poměrové ukazatele (ukazatele rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti). Ze všech analyzovaných ukazatelů byly nejproblematictější ukazatele aktivity a také likvidity.

Společnost má problém s vymáháním svých pohledávek u odběratelů, což dokazují vysoké hodnoty dob obratu pohledávek. Problémy má také se splácením svých závazků, což se projevilo špatnými hodnotami ukazatelů likvidity. Hodnoty likvidity (především pohotové a okamžité) se začaly zhoršovat od roku 2008, z čehož je zřejmé, že na ZAT a.s. měla značný vliv hospodářská krize a společnost se stále snaží dostat alespoň na úroveň, v jaké byla před krizí.

Přestože společnost ZAT a.s. nedosahuje ve všech oblastech finanční a majetkové analýzy pozitivních výsledků, lze ji hodnotit jako společnost na dobré ekonomické úrovni, která má snahu řešit svá slabá místa a překonat důsledky hospodářské krize z roku 2008.

7 Seznam tabulek

Tab. č. 1: Vertikální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. - aktiva.....	32
Tab. č. 2: Horizontální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. – aktiva (v tis. Kč).....	33
Tab. č. 3: Vertikální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. - pasiva	35
Tab. č. 4: Horizontální analýza rozvahy společnosti ZAT a.s. – pasiva (v tis. Kč).....	36
Tab. č. 5: Ukazatele rentability společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010.....	40
Tab. č. 6: Ukazatele aktivity společnosti ZAT a.s. v letech 2006 – 2010 (v % a dnech)42	
Tab. č. 7: Ukazatele likvidity společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010.....	43
Tab. č. 8: Ukazatele zadluženosti společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010	45
Tab. č. 9: Výpočet obchodního deficitu a jeho hodnoty společnosti ZAT a.s. v letech 2006 - 2010	48

8 Seznam obrázků

Obr. č. 1: Vývoj počtu kapitálových společností v jednotlivých letech	7
Obr. č. 2: Systém právní úpravy účetnictví v ČR	12
Obr. č. 3: Ukazatele finanční analýzy	21
Obr. č. 4: Procentní podíl zaměstnanců podle vzdělání.....	29

9 Seznam použitých zkratek

ČSÚ	Český statistický úřad
DOP	Doba obratu pohledávek
DOZ	Doba obratu závazků
EBIT	Zisk před úroky a zdaněním
OR	Obchodní rejstřík
PAT	Provoz automatizační techniky
ROA	Rentabilita celkového kapitálu
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROS	Rentabilita tržeb
VH	Výsledek hospodaření
VUZP	Vývojová základna uranového průmyslu
ZAT	Závod automatizační techniky

10 Seznam použité literatury

- BLAHA, Zdenek Sid a JINDŘICHOVSKÁ, Irena. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 3. vydání, Praha: Management Press, s.r.o., 2006, ISBN 80-7261-145-3
- GRUNWALD, Rolf a HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vydání, Praha: Ekopress, s.r.o., 2007, ISBN 978-80-86929-26-2
- HRDÝ, Milan a HOROVÁ, Michaela. *Finance podniku*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, ISBN 978-80-7357-492-5
- KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 16. vydání, Praha: Polygon, 2006, ISBN 80-7273-130-0
- KOVANICOVÁ, Dana a kol. *Finanční účetnictví: světový koncept*. Praha: Polygon, 2003, ISBN 80-7273-090-8
- LANDA, Martin. *Účetnictví podniku: informační zdroj podnikatelských rozhodnutí*. 2. vydání, Praha: Eurolex Bohemia a.s., 2006, ISBN 80-86861-11-2
- NOVOTNÝ, Jiří. *Nauka o podniku. Výstavba podniku*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, ISBN 978-80-7380-071-0
- RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatel, využití v praxi*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, ISBN 978-80-247-3308-1
- RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 11. vydání, Olomouc: Anag s.r.o., 2011, ISBN 978-80-7263-633-4
- SEDLÁČEK, Jaroslav a kol. *Základy finančního účetnictví*. 1. vydání, Praha: Ekopress s.r.o., 2005, ISBN 80-86119-95-5
- SRPOVÁ, Jitka a ŘEHOŘ, Václav. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, ISBN 978-80-247-3339-5
- SYNEK, Miloslav a kol. *Podniková ekonomika*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1999, ISBN 80-7179-228-4
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

11 Seznam příloh

Příloha A: Rozvaha společnosti ZAT a.s. ve zjednodušeném rozsahu za roky 2009 a 2010

Příloha A: Rozvaha společnosti ZAT a.s. ve zjednodušeném rozsahu za roky
2009 a 2010 (v tis. Kč)

		2009	2010
	AKTIVA CELKEM	690 982	814 840
B.	Dlouhodobý majetek	299 020	307 014
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	11 569	7 673
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	282 512	299 134
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	4 939	207
C.	Oběžná aktiva	388 525	502 801
C. I.	Zásoby	256 587	323 112
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	8 053	3 490
C. III.	Krátkodobé pohledávky	106 314	162 257
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	17 571	13 942
D. I.	Časové rozlišení	3 437	5 025
	PASIVA CELKEM	690 982	814 840
A.	Vlastní kapitál	292 318	278 119
A. I.	Základní kapitál	215 000	215 000
A. II.	Kapitálové fondy	10	-
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	26 574	29 172
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let	71	768
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	50 663	33 179
B.	Cizí zdroje	397 180	533 423
B. I.	Rezervy	52 844	17 422
B. II.	Dlouhodobé závazky	-	-
B. III.	Krátkodobé závazky	181 366	239 986
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	162 970	276 015
C. I.	Časové rozlišení	1 484	3 298

Abstrakt

TOPIČOVÁ, Tereza. *Analýza účetního systému a hospodaření ve firmě ZAT a.s.*
Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 55 str., 2012

Klíčová slova: akciová společnost, účetní systém, majetková analýza, finanční analýza

Předložená bakalářská práce je zaměřena na analýzu účetního systému a na finanční a majetkovou strukturu společnosti ZAT a.s.. V první části práce jsou rozebrány základní charakteristické znaky kapitálových společností. Dále je popsán účetní systém v České republice. Následující kapitola se zabývá finanční a majetkovou analýzou. V další kapitole je popsána společnost ZAT a.s. a poté je provedena její finanční a majetková analýza. Na závěr práce jsou shrnuty nejdůležitější poznatky z provedených analýz a zároveň jsou zde popsána navrhovaná řešení pro zlepšení ekonomické situace společnosti.

Abstract

TOPIČOVÁ, Tereza. *The analysis of the accounting system and economy of the company ZAT a.s.*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics University of West Bohemia, 55 p., 2012

Key words: joint-stock company, accounting system, property analysis, financial analysis

The thesis is focused on the analysis of the accounting system and on the financial and material structure of ZAT a.s. Basic characteristics of capital companies are discussed in the first part of the thesis. It also describes the accounting system in the Czech Republic. The following chapter deals with the financial and material analysis. The ZAT a.s. company is described in the next chapter and its financial and economic analysis are carried out in this chapter either. The most important insights from analysis are summarized at the conclusion of the work and there are also described the proposed solutions for the improvement of the economic situation of the company.